Record of the Discussions of J.V. Stalin with the Representatives of the C.C. of the Communist Party of India Comrades, Rao, Dange, Ghosh and Punnaiah.

భారత కమ్యూనిష్టు పార్టీ కేంద్రకమిటీ ప్రతినిధులు కామ్రేడ్ చండ్ర రాజేశ్వర రావు, S.A. డాంగే, అజయ్ ఘోష్, మాకినేని బసవపున్నయ్యలతో స్టాలిన్ సంభాషణలు

ఫిబ్రవరి 9, 1951

ఉపోద్ఘాతం

ఈ ముఖాముఖి సంభాషణలో (ఇంటర్వ్యూలో) భారత కమ్యూనిష్టు పార్టీ నాయకత్వం లేవనెత్తిన ప్రశ్నలకు స్టాలిన్ తన అభిప్రాయాలను తెలిపాడు. చైనా, భారత దేశాలలో భిన్నమైన ఎత్తుగడల పంథాలు అవసరమవడానికి కారణమైన ఆర్థికవ్యవస్థ గురించి , రైల్వే నెట్ వర్కుల అభివృద్ధి పరంగా దేశాల మధ్య గల ముఖ్యమైన వ్యత్యాసం గురించి సోవియట్ నాయకుడు వివరించాడు. భారత కమ్యూనిష్టులకు స్టాలిన్ ఇచ్చిన

సూచనలలో రష్యా, చైనా విప్లవాల అనుభవాల నుండి ఆయన విస్తారంగా తీసుకున్నాడు. మహత్తర చైనా విప్లవ ఘనవిజయం తరువాత అనతికాలంలోనే ఆ విప్లవం గురించి ఆయన అంచనాలను అవి వెల్లడిస్తాయి కనుక ఆ విశ్లేషణలకు ప్రత్యేక విలువ ఉంది.[1] భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ నాయకులలకు ఒక ఉదాహరణగా ఆయన భావించిన చైనా విప్లవ క్రమం, చైనా మార్గం యొక్క ప్రత్యేకతలపై ఆయన విశ్లేషణలకూ, సమకాలీన భారత దేశంలో ఆ మార్గంలో ప్రయాణం చెయ్యాలని ఆకాంక్షించేవారు కార్మికవర్గం మరియు రైతాంగ పాత్రపై చేసే విశ్లేషణలకూ చాలా వ్యత్యాసం ఉంది. భారత విప్లవంల, ప్రత్యేకించి సాయుధ విప్లవంలో, ఈ రెండువర్గాల పాత్ర ఆవశ్యకత గురించి స్టాలిన్ నొక్కి చెప్పాడు. భారత కమ్యునిష్టు ఉద్యమంలో వ్యక్తిగత హింసావాదం పట్ల మొగ్గుచూపుతున్న ధోరణిని ఆయన గమనించాడు. తెలంగాణా ఉద్యమానికి సంబంధించి, అంతర్యుద్ధ మొదటి మొలకలైన ఈ ఉద్యమాన్ని సమర్థించవలసి యుందని స్టాలిన్ అభిప్రాయపడ్డారు.

భారత ప్రభుత్వ లక్షణాన్ని, విప్లవదశను, విప్లవ మార్గాన్ని, సాయుధ విప్లవం మరియు సాయుధ పోరాటాల స్వరూపాన్ని, భారత విప్లవక్రమంలో కార్మిక కర్షక వర్గాల పాత్రను అర్థంచేసుకొని పార్టీ తన విధానాన్ని పునర్నిర్మించుకోవడానికి స్టాలిన్ అవగాహన దారితీసినందున, భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ ముందున్న సమస్యలపట్ల అతని అవగాహన పార్టీ చారిత్రక గమనంపై తీవ్ర ప్రభావాన్ని చూపింది. భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ ప్రతినిధులకూ,CPSU (B)[2] కి మధ్య మాస్కోలో సమావేశాలు జరిగిన అనతికాలంలోనే 1951లో పార్టీ కొత్త డాక్యుమెంట్లను (పత్రాలను) తయారు చేసుకోవడంలో ఇది వ్యక్తమయ్యింది.

అయితే, భారత విప్లవం ఎదుర్కొంటున్న ప్రశ్నలకు 1951లో కనుగొన్న పరిష్కారం స్వల్పకాలికమైనదని నిరూపించబడింది. 1953 తరువాత సోవియట్ యూనియన్ లో చోటుచేసుకున్న మార్పులు , ఆ తరువాత మూడు సంవత్సరాలకు CPSU జరిగిన 20వ

మహాసభ ప్రభావంతో CPI యొక్క కార్యక్రమం మరియు వ్యూహాత్మక అవగాహనలో ఆ పరిణామాలకు అనుగుణంగా మార్పు సంభవించింది. జనతా ప్రజాస్వామిక విప్లవ దశ తొలగించబడి దాని స్థానంలో జాతీయ బూర్జువా వర్గానికి మరింత ముఖ్య పాత్రగల జాతీయ ప్రజాస్వామిక విప్లవ దశ చేర్చబడింది, విప్లవాత్మక వ్యూహాలకు బదులు శాంతియుత, పార్లమెంటరీ పంథా వచ్చి చేరింది.3 CPSU 20వ మహాసభ సూత్రీకరణల చట్రంలోనే ఒక అర్ధ శతాబ్దిపాటు భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ (CPI) ఉండిపోయింది. భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ (CPI) యొక్క మితవాద ధోరణిని వ్యతిరేకిస్తున్న భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ మార్క్సిష్టు [CPI (M) జనతా ప్రజాస్వామిక విప్లవానికి తన మద్దతును నొక్కిచెప్పింది, 1951నాటి విప్లవ సూత్రీకరణలను (ఎత్తుగడల పంథాను)సమర్ధించింది. జనతా ప్రజాస్వామిక విప్లవాన్ని బల పరుస్తూనే 1951లో భారత విప్లవ పంథాను గురించి స్టాలిన్ చేసిన సూత్రీకరణలను సమర్ధించినటువంటి ,భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ మార్క్సిష్టు లెనినిష్టు [CPI (ML)] అని పిలవబడే వామపక్ష పార్శ్వంతో ఘర్షణలోCPM కనీసం బయటకైనా ఈ విధానాన్ని సమర్ధించడం కొనసాగించింది.

భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ మార్క్సిష్టు [CPI (M)] స్థాపించబడిన దశాబ్దం లోపే, పార్టీ 1951నాటి దృక్పధాన్ని వదిలివేసిందని పార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శికి స్పష్టమయ్యింది. ఒక విప్లవకర పార్టీ కోణంనుండి విషయాలను పార్టీ చూడడంలేదని ఆయన ధైర్యంగా పేర్కొన్నాడు:

'లోతైన, పాతుకుపోయిన పార్లమెంటరీ చట్టబద్ధ భ్రమలపైనా, రాబోయే చాలా కాలం వరకు మన పార్టీ మరియూ ఉద్యమం శాంతియుతంగా అభివృద్ధి చెందగల అవకాశాలపైనా మన కార్యాచరణ ఆధారపడి ఉంది. పార్టీ నిర్మాణంలోనూ, ప్రజా సంఘాల నిర్వహణలోనూ రివిజనిష్టు అలవాట్లు, ఆలోచనలు, పనివిధానాలను మనం వదిలించుకోలేక పోతున్నాం.'

కార్మికుల తిరుగుబాట్లతో రైతాంగ పాక్షిక సాయుధ పోరాటాలను సమేకం చేయవలసిన అవసరాన్నీ, రహస్య ఫ్యాక్టరీ మరియూ వర్క్ షాప్ కమిటీలతో బలమైన కార్మికోద్యమాన్ని నిర్మించవలసిన అవసరాన్నీ, నొక్కి చెప్పిన 1951 ఎత్తుగడల పంథాను వదిలివేయడం గురించి పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య పేర్కొన్నాడు.

పార్టీ యొక్క 1951 ఎత్తుగడలపంథా (స్టేట్ మెంట్ ఆఫ్ పాలసీ) నుండి తిరోగమనాన్ని ఆయన ఈ క్రింది విధంగా నొక్కి వక్కాణించాడు:

'... మన (పంథా) మార్గం ఖచ్చితంగా రష్యా మార్గమో లేక చైనా మార్గమో కాక కార్మికవర్గ, రైతాంగ కూటమి ఆధారంగా, సాధ్యమైతే రైతాంగ సాయుధ తిరుగుబాట్లనూ (గెరిల్లా స్థావరాల ఏర్పాటుకూ ఆ తరువాత విముక్త ప్రాంతాల ఏర్పాటుకూ దారితీసే)పారిశ్రామిక మరియూ పరిపాలనా కేంద్రాలలో సాధారణ సమ్మెలనూ సాయుధ తిరుబాట్లనూ ఒకే సమయంలో చేసే (simultaneously synchronizing) స్వతంత్ర మార్గమనీ మనమందరమూ అంగీకరించాము. మన విప్లవాన్ని విజయవంతం చెయ్యడానికి ఈ రెండు ప్రధాన శక్తులను అఖిల భారత స్థాయిలో ఐక్యం చెయ్యవలసిన అవసరం చాలా ఉంది. కానీ, అఖిల భారత స్థాయిలో కార్మిక వర్గాన్నీ, రైతాంగాన్నీ అఖిలభారత సామూహిక ఉద్యమాలకు సన్నద్ధులను చెయ్యడానికి ప్రణాళిక సిద్ధం చెయ్యాలనే పేరున, పార్టీ యొక్క వర్తమాన నిర్మాణ బలహీనతల కారణంగానూ, ప్రజాతంత్ర ఉద్యమాల సాధారణ బలహీనతల కారణంగానూ పార్టీ యొక్క ఇతర ప్రాధమిక కర్తవ్యాలను విస్మరించి, రాజ్యాంగబద్ధ, పార్లమెంటరీ పంథా వైపు మనలను నెడుతున్న మార్గంలోకి మనం ఈ మార్గం నుండి జారిపోతున్నాము. (వక్కాణింపు మూలంలో ఉంది.)

రివిజనిష్టు అలవాటు అని పేర్కొన్న వాటిలో మునిగిపోయిన పార్టీకి నాయకత్వం వహించడంలోని అపసవ్యతను గుర్తించిన సుందరయ్య, 1975 అత్యవసర పరిస్థితి కాలంలో

భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ (మార్క్సిష్టు) ప్రధాన కార్యదర్శి పదవికీ, పొలిట్ బ్యూరో సభ్యత్వానికీ రాజీనామా ఇవ్వడం ద్వారా తన ముందున్న ఏకైక గౌరవ ప్రదమైన మార్గాన్ని ఎంచుకున్నాడు. 4

1960ల చివరిలో సిపిఐ (యం) నుండి విడిపోయిన విప్లవ శక్తులు 1951 కార్యక్రమాన్నుండీ , విప్లవపంధానుండీ చాలా మేరకు ప్రక్కకు తప్పుకున్నారు. సిపిఐ (యం.ఎల్)లోని ప్రధాన ధోరణులు వాటిమూలాలను ఆంధ్రలేఖలోని పి.సి.జోషి, బి.టి.రణదివేలపై విమర్శలలోనూ, తెలంగాణాఉద్యమం లోనూ మరియూ చైనా విప్లవం గురించి వారి అవగాహనపై నేరుగా ఆధారపడి, వారు ప్రత్యక్షంగా ఏర్పరచుకున్న దృక్పధం లోనూ కలిగి ఉన్నాయి. కొత్తగా ఏర్పడిన పార్టీ చైనా మార్గం స్వీకరించడం పేరున,ఇవన్నీ కూడా చైనా విప్లవ అనుభవాలతో సరితూగుతున్నాయనే భావనతో కార్మిక సంఘాలలో పార్టీ పనిని విరమించుకోవడానికి, వ్యూహాత్మకంగా పార్లమెంటు బహిష్కరణకు, గ్రామీణ ప్రాంతాల ఉద్యమాల ద్వారా పట్టణాలను చుట్టుముట్టడానికి, వ్యక్తిగత తీవ్రవాదాన్ని తమ సైనిక మార్గంగా స్వీకరించడానికి మద్దతు నిచ్చింది. సాయుధ విప్లవంలో కార్మికవర్గాన్ని కలుపుకుపోవలసిన అవసరాన్ని, 1940లలో సిపిఐకి సంబంధించి వ్యక్తిగత హింసావాదం నుండి బయటపడవలసిన అవసరాన్ని గురించిన స్టాలిన్ పరిశీలనలు నూతన పరిస్థితులలో కూడా వాటి ప్రామాణికతను నిలుపుకున్నాయి. పార్టీ ప్రారంభం లో అనుసరించిన పంథా లోని సెక్టేరియన్ పరిమితులను అధిగమించడానికి చేసిన ప్రయత్నాలు చాలా కాలం కొనసాగాయి.

భారత కమ్యునిష్టు ఉద్యమాన్ని అప్పటికే (చుట్టుముట్టిన) ముంచెత్తి ఉన్న అనేక కార్యక్రమాలనూ, ఎత్తుగడల పంథాలనూ అవగాహన చేసుకోవడానికి 1951లో J.V.స్టాలిన్ కూ భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ ప్రతినిధి వర్గానికీ మధ్య జరిగిన సమావేశం దాని ఫలితంగా వెలువడిన డాక్యుమెంట్లు ఒక సూచిక పాత్రను వహిస్తాయి. 5

విజయ్ సింగ్

వివరణలు

1. సోవియట్, చైనా కమ్యునిష్టు పార్టీల నాయకుల మధ్య సంబంధాలను వెల్లడిస్తూ ఇటీవల విడుదలైన పత్రాలు వేటిలోనూ వీటిని చూడలేదు. ఉదాహరణకు, A.M. Ledovskii, 'SSSR i Stalin v cyd"bakh Kitaia. Dokumenty i cvidetel"stva uchastnika sobytii: 1937-1952', Moscow, 1999 మరియూ సోవియట్ చైనా సంబంధాల వ్యవహారాల ప్రచ్ఛన్న యుద్ధ అంతర్జాతీయ చరిత్ర ప్రాజెక్టు పత్రాల అనువాదాలను చూడండి.

2. ముఖ్యంగా భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ కార్యక్రమం, ఎత్తుగడల పంథా, భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ విధాన ప్రకటనలు. 'భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ చరిత్ర పత్రాలు 8వ సంపుటి 1951 – 1956, సంపాదకత్వం మొహిత్సేస్,ప్రచురణ: ప్యూపిల్స్ పబ్లిషింగ్ హౌస్ న్యూ డిల్లీ , 1977లో చూడండి. వీటికి సమాంతరంగా USSR కు చెందిన ఓరియంటల్ స్టడీస్ ఆఫ్ ద అకాడమీ ఆఫ్ సైన్సెస్, 1951 మార్చి, ఏప్రియల్ నెలలో భారత దేశంలోని వర్గశక్తుల పొందికపై విస్తృత చర్చ జరిపింది. వర్తమాన భారత దేశ పరిణామాలపై సోవియట్ యూనియస్ లోని మితవాద అవకాశవాద అంచనాలను సరిచేసుకోవడానికి దారితీసింది. ' భారత దేశంలో వర్గ శక్తుల పొందిక', రివల్యూషనరీ డెమోక్రసీ, సంపుటి VI సంఖ్యా 2, సెప్టెంబరు 2,000 ('The Correlation of Class Forces in India', 'Revolutionary Democracy', Vol. VI, No. 2, September 2000.) లో చూడండి.

3. జనతా ప్రజాస్వామిక విప్లవం అనే అవగాహన నుండి జాతీయ ప్రజాస్వామిక విప్లవం అనే అవగాహనకు మారడం అనేది ఇతరత్రా ఈ క్రింది డాక్యుమెంట్లు "A. Sobelov: 'Peoples' Democracy as a Form of Political Organisation of Society', Communist Review, London, June 1951, 3-21, 'Some Forms of Transition from Capitalism to Socialism', Communist Party Publication, New Delhi, October 1956 (The

parliamentary way to socialism is spelt out here).”లలో చూడవచ్చు.

4. పి. సుందరయ్య, నా రాజీనామా (మై రిజిగ్నేషన్) ఇండియా పబ్లిషర్స్ అండ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్, న్యూ డెల్హీ, 1991, పేజీలు 21-23. అత్యవసర పరిస్థితుల కాలంలో హిందూ మతోన్మాద జనసంఘ్ తో కలసి పని చెయ్యాలని, జ్యోతిబసు, E.M.S. నంబూద్రిపాద్, B.T.రణదివే, రామమూర్తులు సూచించిన, ఆచరించిన విధానాలకు సుందరయ్య దిగ్భ్రాంతికి గురయ్యాడు. (పేజీలు 4 – 20)

5. భారత కమ్యునిష్టు పార్టీ (ML) తాత్కాలిక కేంద్ర కమిటీ 1951 కార్యక్రమం మరియు ఎత్తుగడల పంథా నుండి దానిని అనుసరించ వలసిన నిర్బంధమేమీ లేకుండా గుణపాఠం తీసుకున్నదని ఈ సందర్భంలో చెప్పవచ్చు.

సంభాషణ వివరాలు

కామ్రేడ్ స్టాలిన్ : మీ ప్రశ్నలు అందాయి. నేను వాటికి జవాబిస్తాను. ఆ తరువాత నా అవగాహనను వివరిస్తాను.

ఈ చర్చలను సాయం సమయంలో జరపడం బహుశా కొంత విచిత్రంగా అనిపించవచ్చు. పగలంతా మేము తీరికలేకుండా పనిలో ఉన్నాము. సాయంకాలం 6 గంటలకు పనినుండి తీరిక దొరికింది.

మన చర్చలు కొంత సుదీర్ఘంగా ఉండడం కొంత అసాధారణంగా కనుపించవచ్చు. కానీ అలా చేయకపోతే మన లక్ష్యం నెరవేరకపోవచ్చు. సలహా ఇవ్వడం ద్వారా మీ పార్టీకి సహాయం అందించడానికి వ్యక్తిగతంగా మిమ్మల్ని కలవమని మా కేంద్ర కమిటీ మమ్మల్ని ఆదేశించింది. మీ పార్టీతోనూ, ప్రజలతోనూ మాకు పెద్దగా పరిచయం లేదు. మేము ఈ విషయాన్ని చాలా గంభీరమైన విషయంగా పరిగణిస్తున్నాము.

మీకు మా సలహా ఇచ్చే బాధ్యత ను మేము తీసుకున్నందునే , మేము మీ పార్టీకి నైతిక బాధ్యత వహించాము. పైపైన ఆలోచన చేసి మేము మీకు సలహా ఇవ్వలేము. మేము మీతో కలిసి విషయాన్ని కూలంకషంగా తెలుసుకొని ఆ తరువాత సలహా ఇవ్వాలనుకుంటున్నాము.

దాదాపు విచారణలాగా అగుపిస్తున్న ప్రశ్నల పరంపరను మీముందుంచడం మీకు కొంత విపరీతంగా అనిపించవచ్చు. మా పరిస్థితి అటువంటిది, వేరొక విధంగా మేము చెయ్యలేము. మీరిచ్చిన పత్రాలు పూర్తిచిత్రాన్ని ఇవ్వడం లేదు, అందువలన మేము ఈ పద్ధతిని అనుసరిస్తున్నాము. ఇది చాలా అసంతృప్తికరమైన పని, కానీ మేము

నిస్సహాయులం. పరిస్థితులు ఆవిధంగా మమ్మల్ని బలవంత పెడుతున్నాయి. మనం అసలు విషయం యొక్క మూలాల్లోకి వెళదాము.

రాబోయే భారత విప్లవం గురించి మీ అంచనా ఏమిటని, మీరు అడుగుతున్నారు.

మేము, రష్యన్లం, ఈ విప్లవాన్ని ప్రధానంగా వ్యవసాయక విప్లవంగా చూస్తున్నాము. వ్యవసాయక విప్లవం అంటే భూస్వామ్య ఆస్తిని నిర్మూలించడం, రైతులకు భూమిని పంచడం, భూమి వారి వ్యక్తిగత ఆస్తిగా మారడం. దీనర్థం రైతుల ప్రైవేటు ఆస్తిని ధృవీకరిస్తూ భూస్వామ్య ప్రైవేటు ఆస్తికి ముగింపు పలకడం. ఇవేవీ సోషలిష్టు విధానాలు కావు. సోషలిష్టు విప్లవం ముంగిట భారత దేశం వుందని మేము అనుకోవడం లేదు. ప్రతి చోటా చైనా మార్గం అని చెప్పబడుతూ ఉన్న మార్గం ఇది; అంటే జాతీయ బూర్జువా వర్గం యొక్క ఆస్తులను స్వాధీనం చెయ్యకుండా లేదా జాతీయం చెయ్యకుండా జరిగే వ్యవసాయక, ఫ్యూడల్ వ్యతిరేక విప్లవం ఇది. ఇది బూర్జువా ప్రజాస్వామిక విప్లవం లేదా జనతా ప్రజాస్వామిక విప్లవ మొదటి దశ. చైనాలో ఇంకా ప్రారంభం కాక ముందే తూర్పు యూరపు దేశాలలో ప్రారంభమైన జనతా ప్రజాస్వామిక విప్లవంలో రెండు దశలు ఉన్నాయి. మొదటి దశను వ్యవసాయ విప్లవం లేదా వ్యవసాయ సంస్కరణలు అని మీరు అనుకోవచ్చు. తూర్పు యూరపు లోని జనతా ప్రజా స్వామిక దేశాలు యుద్ధం ముగిసిన తరువాత మొదటి సంవత్సరంలోనే ఈ దశను అధిగమించాయి. చైనా ఇప్పుడు ఈ మొదటి దశలో ఉంది. భారతదేశం ఈ దశను చేరుకుంటున్నది. తూర్పు యూరపులో చూసినట్లు రెండవదశ జనతా ప్రజాస్వామిక విప్లవ లక్షణం, వ్యవసాయక విప్లవం జాతీయ బూర్జువా వర్గ ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకొనే దిశలో ప్రయాణం చెయ్యడం. ఇది ఇప్పటికే సోషలిష్టు విప్లవానికి నాంది. యూరపులోని జనతా ప్రజాస్వామిక దేశాలన్నిటిలోనూ కర్మాగారాలు, పరిశ్రమలు, బ్యాంకులు జాతీయం చేయబడి ప్రభుత్వ ఆధీనంలోకి వచ్చాయి. ఈ రెండవ దశనుండి చైనా ఇంకా చాలా దూరంలో ఉంది. ఈ

దశ భారత దేశంలో కూడా చాలా దూరంగా ఉంది లేదా ఈ దశనుండి భారత దేశం చాలా దూరంగా ఉంది.

చైనా మార్గంలో విప్లవాభివృద్ధిని గురించి కొమిస్ ఫార్మ్ (కమ్యునిష్టు సమాచార బ్యూరో) వార్తాపత్రిక సంపాదకీయం గురించి మీరిక్కడ మాట్లాడుతున్నారు. భారత దేశం సోషలిష్టు విప్లవ మార్గంలో నిలిచిందని పరిగణిస్తూ రణదివే చేసిన ప్రసంగాలకూ, వ్రాసిన వ్యాసాలకూ ఈ సంపాదకీయం ఒక సవాలు. రష్యన్ కమ్యునిష్టులమైన మేము ఇది ప్రమాదకరమైన సూత్రీకరణ అని భావించి దానికి వ్యతిరేకంగా ముందుకు వచ్చి భారత దేశం, చైనా మార్గంలో అంటే జనతా ప్రజాస్వామిక విప్లవం యొక్క మొదటి దశలో వుందని చెప్పాలని నిర్ణయించుకున్నాము. ఫ్యూడల్ భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా మొత్తం రైతాంగమూ, ధనిక రైతులూ తిరుగుబాటు చేయడానికీ, భూస్వాములు తాము వంటరి వారమైనామని భావించే విధంగా రైతాంగమంతా తిరుగుబాటు చేయడానికి ఒక విప్లవకర సంఘటనను మీరు నిర్మించవలసిన అవసరం ఉంది. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా అన్ని స్థాయిల్లో ప్రగతి శీల జాతీయ బూర్జువా వర్గంతో కూడిన ప్రజల తిరుగుబాటు అవసరం ఉంది. జాతీయ బూర్జువా-ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్యవాదుల కూటమిని వేరుపరచడానికి ఇది అవసరం. బ్రిటిష్, అమెరికన్ సామ్రాజ్య వాదులందరినీ ఒక్క దెబ్బలో దేశం నుండి వెళ్ళగొట్టాలనే అభిప్రాయం మీలో ఉన్నది. అటువంటి సంఘటన ని నిర్మించడం అసాధ్యం. మొత్తం జాతీయ సంఘటన యొక్క పదునైన కత్తిని ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్యవాదులకు వ్యతిరేకంగా తప్పనిసరిగా ఎక్కు పెట్టాలి. అమెరికా సామ్రాజ్యవాదులతో సహా ఇతర సామ్రాజ్యవాదులందరూ మీరు వారిని గురించి పట్టించుకోవడం లేదని అనుకోనివ్వండి. సామ్రాజ్య వాదులందరూ మీకు వ్యతిరేకంగా ఏకం కాకుండా ఉండడానికి ఇది అవసరం. దానికి మీరు వారిమధ్య విభేదాలను విత్తాలి. అమెరికన్ సామ్రాజ్య వాదులు తమకు

తాముగా ఈ పోరాటంలో పాల్గొనాలనుకుంటే, అప్పుడు భారత జాతీయ ఐక్య సంఘటన వారికి వ్యతిరేకంగా చర్యలు తీసుకోవలసి యుంటుంది.

అజయ్ ఘోష్ : ప్రజాస్వామ్య వ్యతిరేక శిబిరానికి అధిపతిగా పరిగణించబడుతున్న అమెరికా సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా ప్రస్తుతం ప్రపంచమంతా పోరాటంలో ఉండగా ఒక్క బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా మాత్రమే మేమెందుకు పోరాడాలో నాకు అర్ధం కావడం లేదు.

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: ఇది చాలా సరళమైన విషయం. జాతీయ ఐక్య సంఘటన ఇంగ్లండు నుండే జాతీయ స్వాతంత్రాన్ని కోరుతున్నది కానీ అమెరికా నుండి కానందున ఈ జాతీయ ఐక్య సంఘటన ఇంగ్లండుకు వ్యతిరేకంగా ఉంటుంది. ఇది మీ దేశానికే చెందిన ప్రత్యేకత. భారత దేశం ఎవరి నుండి పాక్షిక విముక్తి పొందింది? ఇంగ్లండు నుండే కాని అమెరికా నుండి కాదు. భారత దేశం అమెరికా పాలిత దేశాల సమన్వయంలో(కామన్ వెల్త్ దేశాలలో) కాక ఇంగ్లండు పాలిత దేశాల సమన్వయంలో (కామన్ వెల్త్ దేశాలలో) ఉంది. మీ సైన్యంలోని అధికారులూ మరియు నిపుణులూ ఇంగ్లాండు వారే కాని అమెరికా వారు కాదు. ఇవి చారిత్రిక సత్యాలు, ఈ సత్యాలను పరిగణలోకి తీసుకోకుండా ఉండడం సాధ్యం కాదు. అన్ని కర్తవ్యాలనూ, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా సామ్రాజ్యవాదంతో పోరాడే కర్తవ్యాల భారాన్ని పార్టీ తనపై వేసుకోవద్దని నేను చెప్పాలనుకుంటున్నాను. ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్యవాదం నుండి తనను తాను విముక్తం చేసుకొనే ఒకే కర్తవ్యాన్ని చేపట్టడం అవసరం. ఇది భారత దేశ జాతీయ కర్తవ్యం. మనం భూస్వామ్య వర్గాలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ధనిక రైతులు శతృవులనడంలో సందేహం లేదు, కాని భూస్వామ్య ప్రభువుల తోటీ, ధనిక రైతుల తోటీ ఒకే మారు పోరాడడం తెలివిమాలిన పని. ధనిక రైతులతో పోరాడడం, భూస్వామ్య వ్యవస్థపై పోరాడడం అనే రెండు భారాలను స్వయంగా తలకెత్తుకోవడం అసమంజసమైనది. నీవు ఒంటరివి కావడం గాక శతృవును ఒంటరిని చేసే విధంగా ఐక్యసంఘటన కట్టడం అవసరం.

కాబట్టి చెప్పాలంటే, ఇది కమ్యూనిష్టు పార్టీ పోరాటాన్ని సులభతరం చేసే ఎత్తుగడ. తెలివైన వాడెవ్వడూ భారాలన్నిటినీ ఒకే మారు తనపై వేసుకోడు. భూస్వామ్య వ్యవస్థనూ,బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య అవశేషాలను నిర్మూలించడమనే ఒకే కర్తవ్యాన్ని చేపట్టడం అవసరం. ఫ్యూడల్ ప్రభువులను ఒంటరి చెయ్యడానికీ, నిర్మూలించడానికీ, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదాన్ని కూలద్రోయడానికీ, ఇతర సామ్రాజ్యవాద దేశాలతో ప్రస్తుతానికి తలపడవద్దు. ఈ విధంగా మీరీ మార్గంలో వెళితే – అది మీ భారాన్ని తగ్గిస్తుంది. ఒక వేళ అమెరికా సామ్రాజ్యవాదులు వేలు పెడితే, అప్పుడు వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం చెయ్యడం అవసరం అవుతుంది. కాని అప్పుడు దాడి చేసింది మీరు కాక వారని ప్రజలకు తెలుస్తుంది. ధనిక రైతులతోనూ, అమెరికా వారితోనూ పోరాడవలసిన సమయం తప్పకుండా వస్తుంది. కానీ అది కొంత కాలం తరువాతే. వారి వంతు తర్వాత వస్తుంది.

అజయ్ ఘోష్: ఇప్పుడు నాకు స్పష్టమయ్యింది.

S.A. డాంగే : అమెరికా సామ్రాజ్య వాదులకు వ్యతిరేకంగా ప్రచారం, ఆందోళనా కార్యక్రమాలు చేపట్టడానికి, వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాటాలు చేయడానికి ఇది ఆటంకం కాదా?

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: కాదు. వారు ప్రజా శత్రువులు, వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడడం అవసరం.

S.A. డాంగే : అమెరికా సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం జరపవలసిన సందర్భంలో ఎవరూ దీనిని అవకాశవాదమని విమర్శ చేయకుండా ఉండడానికి నేనీ ప్రశ్న వేసాను.

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: శత్రువుని తెలివిగా ఒంటరిని చేయవలసి ఉంది. మీరు ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా విప్లవాన్ని తీసుకు వసున్నారు, అమెరికా వారికి వ్యతిరేకంగా కాదు. ఒకవేళ అమెరికా వారు జోక్యం చేసుకుంటే, అది వేరే విషయం.

రావు (చంద్ర రాజేశ్వర రావు): భూస్వామ్య దోపిడీకి పాల్పడుతున్న ఒక చిన్న భాగం ధనిక రైతులలో ఉంది. వారు భూమిని కౌలుకు తీసుకుంటారు, వడ్డీ వ్యాపారం చేస్తుంటారు. సాధారణంగా వారు భూస్వాముల పక్షం వహిస్తారు.

కామ్రేడ్ స్టాలిస్: ఇదేమంత ముఖ్యమైనది కాదు. భూస్వామ్య ప్రభువులను తుదముట్టించడమనే ప్రధాన కర్తవ్యంతో పోల్చి చూసినప్పుడు, ఇది ఒక నిర్దిష్ట కర్తవ్యం. మీ ప్రచారంలో మీరు ధనిక రైతులకు వ్యతిరేకంగా కాక భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడవలసి ఉంటుంది. మీ అంతట మీరే ధనిక రైతులను భూస్వాముల ఒడిలోకి నెట్టరాదు. భూస్వాములకోసం మిత్రులను సృష్టించవలసిన అవసరం మనకు లేదు.

గ్రామాలలో ధనిక రైతులు గొప్ప ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంటారు. ధనిక రైతులు తమ స్వంత సామర్థ్యంతో జీవిస్తున్నాడని పేద రైతులు భావిస్తారు. రైతాంగం నుంచి విడిపోయే అవకాశాన్ని ధనిక రైతుకు కల్పించవలసిన అవసరం లేదు. మీ భూస్వామ్య ప్రభువులు రాచరికానికి చెందిన వారా?

రావు: అవును

కామ్రేడ్ స్టాలిస్: రైతులు రాచరిక ప్రభువులను ఇష్టపడరు. భూస్వామ్య ప్రభువులకు రైతాంగంలోనే మిత్రులు ఉండే అవకాశాన్ని ఇవ్వకుండా ఉండడానికి ఇక్కడ ఈ విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి.

పున్నయ్య(మాకినేని బసవ పున్నయ్య): జాతీయ బూర్జువా వర్గం విషయంలో మా మధ్య గందరగోళం ఉంది. జాతీయ బూర్జువా వర్గాన్ని సరిగ్గా ఎలా అర్థం చేసుకోవాలి?

కామ్రేడ్ స్టాలిస్: మరొక దేశాన్ని స్వాధీనం చేసుకునే రాజకీయాలే సామ్రాజ్యవాదం. మీ జాతీయ బూర్జువా వర్గం ఇతర దేశాలను స్వాధీనం చేసుకోవాలని నిజంగా

అనుకుంటున్నదా? బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం భారత దేశాన్ని స్వాధీనం చేసుకున్నది. జాతీయ బూర్జువా వర్గం – మధ్య, పెద్ద పెట్టుబడిదారులు జాతీయ దోపిడీ దారులు. మీరు వారి కొనసాగింపుకు వ్యతిరేకం కాదని, విదేశీ శతృవు, ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్యవాదులకు మాత్రమే వ్యతిరేకమని వారికి మీరు చెప్పడం అవసరం. ఈ జాతీయ బూర్జువావర్గంలో మీతో కలిసివచ్చే అనేక శక్తులుంటాయి. జాతీయ బూర్జువావర్గంలో పై భాగం ఇప్పటికే సామ్రాజ్యవాదులతో పొత్తులో ఉంది, కానీ అది ఒక భాగం మాత్రమే, అంతేకాక అదేమంత పెద్దది కాదు. భారత దేశ సంపూర్ణ స్వాతంత్రానికి జరిగే పోరాటంలో మద్దతు ఇవ్వడానికి, ప్రాధమికంగా బూర్జువావర్గానికి ఆసక్తి ఉంది. భూస్వామ్య వ్యవస్థను నిర్మూలించడంలో దానికి ఆసక్తి ఉంది. బూర్జువా (పెట్టుబడిదారీ) వర్గానికి మార్కెట్ (వాణిజ్యం), ఒక మంచి మార్కెట్ కావాలి. రైతాంగానికి భూములు వస్తే సరకులు కొనగల ప్రజలు ఉంటారు, అంతర్గత మార్కెట్ ఏర్పడుతుంది. వీటన్నిటినీ పత్రికలలో వివరించడం అవసరం. జాతీయ బూర్జువా వర్గం ఆంగ్లేయుల వైపు మళ్ళకుండా ఉండడానికి ఇది మీకు ప్రయోజనకారిగా ఉంటుంది. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యవాదులు భారత దేశంలో కొత్త మిత్రులను పొందలేని విధంగా మీరు విషయాలను నిర్దేశించాలి. చైనాలో బూర్జువాల ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకొనే చర్యలేమీ తీసుకోలేదు. జపాన్ వారి ఆస్తులు మాత్రమే చైనాలో జాతీయం చెయ్యబడ్డాయి, అమెరికా వారి సంస్థలను వేటినీ కూడా జాతీయం చెయ్యలేదు, అవి పనిచేస్తూనే ఉన్నాయి. మీ విప్లవం, చైనా విప్లవం తరహా లాటిదైతే మీ దేశ బూర్జువా వర్గాన్ని ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్యావాదులవైపు నెట్టే అటువంటి చర్యలను ప్రస్తుతానికి మీరు చేపట్టరాదు. మీ చైనా మార్గం ఈ విధంగా ఉంది. చైనాలో జాతీయ బూర్జువా వర్గం శత్రువు వైపుకు పోలేదు, ఇప్పుడు వారు అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ ముందుకు వచ్చారు, వారు చైనా ప్రజా ప్రభుత్వానికి సహాయపడుతున్నారు. అమెరికా సామ్రాజ్యవాదులు చైనాలో ఒంటరిపాలైనారని వారు పరిగణించడాన్ని ఇది సూచిస్తున్నది. భారత దేశ విభజన

విషయానికి వస్తే, ఇది ఆంగ్లేయుల కుట్ర. మీరు కార్యాచరణ కార్యక్రమాన్ని రూపొందిస్తుంటే, దానిలో భారత దేశం, పాకిస్తాన్, సిలోన్ల మధ్య ఆర్థిక మరియు సైనిక సమాఖ్య మనకు కావాలని మీరు తప్పక చెప్పాలి. కృత్రిమంగా ఒకదానినుండి మరొకటిగా వేరు చేయబడిన ఈ మూడు దేశాలూ దగ్గరకు వస్తాయి.ఇది ఈ మూడుదేశాలూ తమంత తాముగా ఐక్యమవడంతో ముగుస్తుంది. ఈ మూడుదేశాలనూ దగ్గరకు చేర్చాలనే ప్రతిపాదనను ముందుకు తెస్తే ప్రజలు మిమ్మల్ని సమర్ధిస్తారు. పాకీస్తాన్, సిలోన్లలోని ఉన్నత వర్గాల వారు దీనిని వ్యతిరేకిస్తారు కానీ వారిపై ప్రజలకు సందేహాలు ఉన్నాయి. ఈ కృత్రిమ విభజన ముఖ్యంగా బెంగాల్ లో స్పష్టంగా కనుపిస్తుంది. బెంగాలు రాష్ట్రం తనకొచ్చిన మొదటి అవకాశం లోనే పాకీస్తాన్ నుండి విడిపోతుంది.

S.A.డాంగే: జాతీయ బూర్జువా గురించి అవగాహన మాలో ఈ విధంగా ఉంటోంది: మధ్య బూర్జువాని జాతీయ బూర్జువా అనడం జరుగుతోంది. భారత దేశంలో బడా బూర్జువా ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్యవాదుల వైపుకు మళ్ళారు.

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: పూర్తిగా ఆంగ్లేయుల ఆధీనంలో ఉన్న బ్యాంకులు భారత దేశంలో ఉన్నాయా?

S.A.డాంగే: అవును, భారతదేశంలో ఆంగ్లేయుల బ్యాంకులు మరియు ఉమ్మడి బ్యాంకులూ ఉన్నాయి. మాకార్యక్రమంలో బడా బూర్జువా వర్గ ఆస్తులను, అంటే బ్యూరోక్రాటిక్ (అధికారస్వామ్య) పెట్టుబడులను, జాతీయం చెయ్యాలనే డిమాండు ఉంది.

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: అది బ్యూరోక్రాటిక్ (అధికారస్వామ్య) పెట్టుబడి కాదు, పారిశ్రామిక వాణిజ్య మూలధనం (industrial trading capital). చైనాలో బ్యూరోక్రాటిక్ (అధికారస్వామ్య) పెట్టుబడి, ప్రభుత్వం ద్వారా ఆస్తులు కూడబెట్టింది. అది ప్రభుత్వ మూలధనం, పారిశ్రామిక మూలధనం (పెట్టుబడి) చాలా స్వల్పం. అమెరికా వారితో

ప్రత్యేకమైన ఒప్పందాల ద్వారా 'సస్' కుటుంబం మరి ఇతర కుటుంబాలు సొమ్ము సంపాదించాయి. బడా పారిశ్రామికవేత్తల మరియూ వ్యాపారుల సంస్థలు చైనాలో చెక్కు చెదరకుండా ఉన్నాయి. అమెరికా మరియు ఆంగ్లేయ బ్యాంకింగ్ పెట్టుబడులతో పొత్తు పెట్టుకున్నప్పటికీ బడా పెట్టుబడిదారుల ఆస్తులను జాతీయం చెయ్యమని నేను మీకు సలహా ఇవ్వను. ఎవరైతే శత్రువు వైపు మళ్ళుతారో వారు ఆస్తులను కోల్పోతారని నెమ్మదిగా చెప్పడం మంచిది. మీ విప్లవం ఊపందుకుంటే అటువంటి బడా పెట్టుబడి దారులలో కొందరు నిశ్చయంగా పారిపోతారు. అప్పుడు వారిని ద్రోహులుగా ప్రకటించి వారి ఆస్తులను జాతీయం చెయ్యండి. ఆంగ్లేయ పెట్టుబడులతో కూటమిలో ఉన్నందుకే బడా పెట్టుబడిదారుల ఆస్తులను జాతీయం చెయ్యమని నేను సలహా ఇవ్వను. బడా పెట్టుబడిదారుల ఆస్తులను జాతీయం చెయ్యాలని మీ కార్యక్రమంలో డిమాండు ఉంటే దానిని కొట్టివెయ్యడం అవసరం. కొత్త కార్యక్రమాన్ని లేదా కార్యాచరణ వేదికను మీరు సిద్ధం చేసుకోవాలి. బడా బూర్జువాలను తటస్థం చెయ్యడానికి , మొత్తం జాతీయ బూర్జువా వర్గంలో పదింట తొమ్మిది మందిని వారి నుండి విడగొట్టడానికి అది మీకు తోడ్పడుతుంది. మీ అంతట మీరు కృత్రిమంగా శతృవులను తయారు చేసుకోవలసిన అవసరం లేదు. ఇప్పటికే మీకు చాలా మంది శతృవులు ఉన్నారు, బడా బూర్జువావర్గం యొక్క వంతు వస్తుంది, అప్పుడు తప్పక మీరు వారిని ఎదుర్కోవలసి యుంటుంది. విప్లవం యొక్క సమస్యలు దశలవారిగా నిర్ణయించబడతాయి. దశలను కలగాపులగం చెయ్యవలసిన అవసరం లేదు. దశలను నిర్ణయించడం, నేడు ఒకరిని రేపు మరొకరిని, శతృవులను విడివిడిగా ఓడించడం అవసరం. మీరు బలంగా ఎదిగితే వారందరినీ ఓడించగలరేమో, కానీ ప్రస్తుతానికి మీరింకా బలహీనంగానే ఉన్నారు. మీ ప్రజలు మా విప్లవాన్ని కాపీ చేస్తున్నారు, కానీ అవి వేరు వేరు దశలు. ఇతర సోదర పార్టీల అనుభవాలను విమర్శనాత్మకంగా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి, భారత దేశ నిర్దిష్ట పరిస్తులకు వాటిని అన్వయించాలి. అతివాదులు మిమ్మల్ని విమర్శిస్తారు,

కాని మీరు ఆందోళన పడవలసిందేమీ లేదు. బుఖారిన్ మరియు ట్రాట్స్కీలు అతివాదులవైపు నుండి లెనిన్ ను విమర్శించారు కాని వారు అపహాస్యానికి గురయ్యారు. రణదివే అతివాదులవైపు నుండి మావో జెడాంగ్ ను విమర్శించాడు, కాని మావో జెడాంగ్ మార్గం సరైనది, అతను తన దేశ నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు అనుగుణంగా నడుచుకున్నాడు. మీ మార్గాన్ని మీరు అనుసరించండి, అతివాద వామపక్షవాదుల అరుపులను లెక్కచేయవద్దు.

ఇప్పుడు చైనా మార్గం గురించిన రెండవ ప్రశ్న

ఇప్పటికే నేను సామాజిక, రాజకీయ రంగాలకు సంబంధించి చైనా మార్గంపై మాట్లాడాను. ఇది వ్యవసాయక విప్లవం అవుతుంది. సాయుధ పోరాటానికి సంబంధించి, చైనీయులు సాయుధ పోరాటం గురించి మాట్లాడలేదని చెప్పవలసి ఉంది, వారు సాయుధ విప్లవం గురించి మాట్లాడారు. సాయుధ విప్లవాన్ని విముక్త ప్రాంతాలతో, విముక్తి సైన్యంతో నడిచే గెరిల్లాయుద్ధంగా భావించారు. సాయుధ విప్లవం మరియు గెరిల్లా యుద్ధం గురించి మాట్లాడాలి కాని సాయుధపోరాటం గురించి కాదని దీని అర్ధం. 'సాయుధ పోరాటం' అనే పదం మొదట 'కొమిన్ఫార్మ్' (కమ్యునిష్టు సమాచార బ్యూరో) వార్తా పత్రికలలో ప్రస్తావించబడింది. సాయుధ పోరాటం అనే పదం గెరిల్లా యుద్ధం కంటే విస్తృతమైన పోరాటాన్ని సూచిస్తుంది - రైతాంగ సాయుధ గెరిల్లా పోరాటం, కార్మికుల సాధారణ సమ్మెల, తిరుగుబాట్ల సమ్మేళనం అని దీని అర్ధం. స్థాయికి సంబంధించి గెరిల్లా యుద్ధం (పోరాటం) సాయుధ పోరాటం కన్నా సంకుచితమైనది. చైనాలో సాయుధ విప్లవం ఎలా ప్రారంభం అయ్యింది?

1926-27లో కొమింటాంగిష్టుల నుండి చైనా కామ్రేడ్లు విడిపోయారు. కొమింటాంగ్ కు వ్యతిరేకంగా 40 నుండి 50 వేల సైనికులతో వారు ఒక ప్రత్యేక శిబిరంగా గుర్తింపు పొందారు. ఈ సైన్యమే గెరిల్లా యుద్ధానికి పునాది. నగరాలు, రైలు మార్గాల నుండి దూరంగా వారు

అడవులలోనూ, కొండలలోనూ తల దాచుకున్నారు. సహజంగానే చైనా కమ్యునిష్టు పార్టీ కేంద్ర కమిటీ ఎక్కడ ఉంటె అక్కడ వారితో పాటు ప్రాధమిక కార్యకర్తలను చూడవచ్చు. చుట్టుముట్టడం సులభమౌతుంది కనుక చైనా విముక్తి సైన్యం పట్టణాలలో స్థిరపడలేదు. చుట్టుముట్టబడకుండా, నాశనం చేయబడకుండా ఉండటానికి గాను వారు పట్టణాలకూ, రైలు మార్గాలకూ చాలా దూరంగా స్వతంత్ర పార్టిసాస్ కేంద్రాల శ్రేణులను నిర్మించారు. ముట్టడికి గురైనప్పుడు, ఆ ముట్టడి నుండి బయటపడి, పాత విముక్త ప్రాంతాలను వదలివేసి, కొత్త విముక్త ప్రాంతాలను సృష్టించారు. పోరాడకుండా ఉండడానికి ప్రయత్నించార. ఈ విధానాన్ని వారు ఎంతగా కొనసాగిస్తే అంతగా చైనా కమ్యునిష్టులు కార్మికుల నుండీ దూరమయ్యారు. కార్మికులతో సంబంధాలను తెంచుకోవాలని మావో జడాంగ్ కోరుకోలేదు కానీ పార్టీజాస్ వార్ మార్గం అందుకు దారితీసింది, పట్టణాలతో సంబంధాన్ని అతను కోల్పోయాడు. ఇది చాలా అవసరం. చివరకు వారు ఎనాస్ లో స్థిరపడ్డారు, అక్కడ వారు తమని తాము చాలాకాలంపాటు రక్షించుకున్నారు. తమకు తాముగా వారు రైతులను పిలిచారు, వ్యవసాయక విప్లవాన్ని ఎలా సాగించాలో వారికి నేర్పారు, తమ సైన్యాన్ని విస్తరించారు, దానిని బలమైన శక్తిగా మార్చారు. కాని ఈ కాలమంతా వారు తమ పార్టీజాస్ వార్ మనస్తత్వాన్ని వదులుకోలేదు.

విముక్తి పొందిన గెరిల్లా ప్రాంతమంటే ఏమిటి? ఇది దేశంలో కేవలం ఒక ద్వీపం వంటిది, దీనికి వెనుకతట్టు ఉండదు, ఇది ముట్టడికి గురి కావచ్చు, దిగ్బంధానికి గురి కావచ్చు, ఆధారపడటానికి దానికి వెనుకతట్టు లేదు. (చైనాలో) అదే జరిగింది. ఎనాస్ ముట్టడికి గురయ్యింది, పెద్ద ప్రాణనష్టంతో చైనా కమ్యునిష్టులు ఆ ప్రాతాన్ని వదిలి వెళ్ళారు. చైనా కమ్యూనిష్టులు మంచూరియాకు తరలి వెళ్లాలని నిర్ణయించుకొని ఉండకపోతే ఇది దీర్ఘకాలంపాటు కొనసాగి ఉండేది. మంచూరియాకు తరలివెళ్ళిన తరువాత వారి పరిస్థితి వేగంగా మెరుగుపడింది. వెనుక తట్టుగా ఒక స్నేహపూర్వక దేశం ఉంది. ఈ గెరిల్లా

ప్రాంతం ఇప్పుడు ఒక ద్వీపం కాదు. ఇది ఒక కొసలో USSRపై ఆధారపడిన ద్వీపకల్పం వంటిది. దీని తరువాత చైనా గెరిల్లాలను చుట్టుముట్టే అవకాశం చియాంగ్ కై షేక్ కు లేకుండా పోయింది. దీని తరువాత మాత్రమే, చైనా కమ్యునిష్టులు విశ్రాంతి తీసుకున్న తరువాత మాత్రమే, వారికి ఉత్తరం నుండి దక్షిణానికి ఎదురు దాడి చేసే అవకాశం చిక్కింది. ఇదీ చరిత్ర. దీనినుండి ఏమి తెలుస్తున్నది? రైతాంగ గెరిల్లా యుద్ధం ఒక తీవ్రమైన విషయం మరియు విప్లవానికి పెద్ద విజయం. ఈ రంగంలో విప్లవకార్యాచరణకు, ప్రత్యేకించి వెనుకబడిన దేశాలకు, చైనా వారు నూతన అనుభవాలను అందించారు. సహజంగానే 80 నుండి 90 శాతం ప్రజలు రైతాంగంగా ఉన్న ప్రతి దేశంలోని కమ్యూనిష్టులు తమ పోరాటాల అంబులపొదిలో ఈ పద్ధతిని తప్పనిసరిగా అనుసరించాలి. ఇది వివాదరహితమైనది. కానీ చైనా కామ్రేడ్ల ఈ అనుభవం, విముక్తి పొందిన ప్రాంతాలతో సాగే సాయుధ గెరిల్లా పోరాటానికి కూడా చాలా **బలహీనతలూ** ఉన్నాయని తెలియజేస్తుంది. ఈ లోపాలేమిటంటే, ఈ గెరిల్లా విముక్త ప్రాంతాలు నిరంతరం దిగ్బంధాన్ని ఎదుర్కొనే ప్రమాదం ఉన్న ద్వీపాల వంటివి. స్థిరమైన వెనుక తట్టు ప్రాంతాన్ని సృష్టించడం ద్వారా, స్నేహపూర్వక పొరుగుదేశంతో సంబంధాలు ఏర్పరుచుకుని, దానిపై ఆధారపడి, ఆ దేశాన్ని తన స్థిరమైన వెనుకతట్టు ప్రాంతంగా మలచుకోవడం ద్వారా మాత్రమే ఈ దిగ్బంధాన్ని విజయవంతంగా బ్రద్దలుకొట్టడం సాధ్యమౌతుంది. చైనా కామ్రేడ్లు మంచూరియాకు తరలివెళ్ళే సరైన నిర్ణయాన్ని తీసుకున్నారు. వారీవిధంగా చేసి ఉండకపోతే పరిస్థితులు యే విధంగా పరిణమించేవో నాకు తెలియదు . గెరిల్లా యుద్ధంలో విజయాన్ని సాధించడానికి తగినంత బలం ఉండదు. స్నేహపూర్వక పొరుగు దేశంపై ఆధారపడి గెరిల్లా యుద్ధం చేస్తే అది తప్పకుండా విజయాన్ని సాధిస్తుంది. ముట్టడికి గురౌతామని భయపడి చైనా కామ్రేడ్స్ మంచూరియాకు చేరేవరకు ఎదురుదాడి చేయాలని ఆలోచిచించ లేదు. మంచూరియా చేరిన తరువాత మాత్రమే ఎదురుదాడికి ప్రణాళిక వేయడం, చియాంగ్ కై షేక్ బలగాలపై విజయం సాధించడం

ప్రారంభించారు. ఇది ఒక విశిష్ట లక్షణం. గెరిల్లా యుద్ధం యొక్క ఈ బలహీనతలను మనం పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. భారతదేశంలో విప్లవ విజయానికి గెరిల్లా యుద్ధం సరిపోతుందని చెప్పడం జరిగింది. ఇది తప్పు. భారత దేశంలో కన్నా చైనాలో మరింత అనుకూలమైన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. చైనాలో వారికి ప్రజా విముక్తి సైన్యం సిద్ధంగా ఉంది. మీకు సిద్ధంగా ఉన్న సైన్యం ఏమీ లేదు. భారత దేశంలో ఉన్నట్లు చైనాలో దట్టమైన రైల్వే నెట్ వర్క్ లేదు, ఇది గెరిల్లా బలగాలకు ఉపయోగకరంగా ఉండింది. విజయవంతమైన గెరిల్లా యుద్ధం జరపడానికి మీకున్న అవకాశాలు చైనా కంటే తక్కువ. పరిశ్రమల విషయంలో చైనా కన్నా భారతదేశం బాగా అభివృద్ధి చెందింది. ప్రగతి రీత్యా చూస్తే ఇది మంచిది కాని గెరిల్లా యుద్ధ దృక్కోణం నుంచి ఇది చెడ్డది. ఎన్ని సైనిక దళాలను, ఎన్ని విముక్తి ప్రాంతాలను ఏర్పరిచినా, అవన్నీ చిన్న ద్వీపాల వంటివి మాత్రమే. చైనా గెరిల్లా దళాలకు ఆధారపడడానికి స్నేహపూరిత వెనుకతట్టు దేశంగా USSR ఉన్నట్లు మీ వెనుకతట్టుగా ఏ స్నేహపూరిత దేశమూ లేదు.

ఆఫ్గనిస్తాన్, ఇరాన్, టిబెట్ వంటి ప్రాంతాలను చైనా కమ్యూనిస్టులు ఇప్పటికీ చేరుకోలేకపోతున్నారు... USSR లాగా వెనుకతట్టు దేశం ఏదీ లేదు. బర్మా? పాకిస్తాన్? ఇవన్నీ కూడా భూభాగ సరిహద్దులే – ఇక మిగిలింది సముద్ర మార్గమే. అందువల్ల ఏదో ఒక మార్గాన్ని కనుగొనడం అవసరం.

మీకు గెరిల్లా యుద్ధం అవసరమా? నిస్సందేహంగా మీకు అవసరమే

మీకు (భవిష్యత్తులో) విముక్త ప్రాంతాలూ, జాతీయ విముక్తి సైన్యమూ ఉంటాయా?

మీకు అటువంటి ప్రాంతాలు ఉంటాయి, బహుశా మీకు అలాంటి సైన్యం ఉంటుంది. కాని విజయానికి ఇది సరిపోదు. మీరు గెరిల్లా పోరాటాన్ని, కార్మికుల విప్లవకర చర్యలతో జత చేయాలి. ఇలా చెయ్యకుండా గెరిల్లా యుద్ధమొక్కటే విజయవంతం కాకపోవచ్చు. దేశ

మరియు ప్రభుత్వ జీవనాన్ని స్థంబింపజేసేవిధంగా రైల్వే కార్మికుల సాధారణ సమ్మెలను భారత కామ్రేడ్లు తీవ్రంగా నిర్వహించగలిగితే ఇది గెరిల్లా యుద్ధానికి అపారమైన సహాయమని నిరూపణ ఔతుంది. రైతుని తీసుకోండి... ఇది మీ గెరిల్లా యుద్ధం, దాన్ని మీరే చేయాలి అని చెబితే, ఈ పోరాట భారం నాపైనే ఎందుకు, కార్మికులు ఏమి చేస్తున్నారు? అని ఆ రైతు మిమ్మల్ని ప్రశ్నిస్తాడు. విప్లవ భారాన్నంతా తనపై వేసుకోవడానికి రైతు అంగీకరించడు, అతనికి తగినంత తెలివి ఉంది. పన్నులు వగైరా – అన్ని చెడులూ పట్టణాలనుండి వస్తున్నాయనే స్పృహ అతనికి ఉంది. పట్టణాలనుండి అతను మిత్రులను కోరుకుంటాడు.

పోరాట భారాన్ని కార్మికులతో కలిసి అతను మోస్తాడని మీరు చెబితే అతను అర్ధం చేసుకుంటాడు, అందుకు అంగీకరిస్తాడు. రష్యాలో మా పరిస్థితి అలాంటిది. మీరు రైతుల మధ్యనే పనిచేయడమే కాక, గెరిల్లా దళాలను ఏర్పాటుచేయడమే కాక, కార్మికవర్గం మధ్య తీవ్రంగా ఉధృతంగా పనిచేయాలి. వారిలో నమ్మకాన్ని కలిగించి మెజారిటీని మనవైపు తెచ్చుకోవడానికి కృషిచెయ్యాలి, మీరు కార్మికులలో సాయుధ దళాలను ఏర్పాటు చెయ్యాలి, కార్మికుల, రైల్వే కార్మికుల సమ్మెలకు సన్నద్ధం చెయ్యాలి, పట్టణాలలో కార్మిక దళాలను కలిగి ఉండాలి.

ఈ రెండు ప్రవాహాలూ అనుసంధానించబడినప్పుడు – విజయం లభించే అవకాశం ఉంటుంది. 1905లో రష్యాలో ప్రజలకు జారు లొంగిపోయాడు, డ్యూమా (పార్లమెంటు)ను ఇంకా ఇతర స్వాతంత్రాలనూ ఇచ్చాడు. జారు వెనుకకు తగ్గవలసి వచ్చింది.

జారులో ఇంతటి బీభత్సాన్ని (భయాన్ని) ఏది రేకెత్తించింది? రైల్వే కార్మికుల సమ్మెలు ఈ భయాన్ని రేకెత్తించాయి. రాజధాని దేశం నుండి వేరు చేయబడింది. రైల్వే కార్మికులు, కార్మిక ప్రతినిధులను మాత్రమే పీటర్స్ బర్గ్ లోకి అనుమతించారు. సరకులను గానీ మరే ఇతర వస్తువులను గానీ లోనికి రానివ్వలేదు.

విప్లవంలో రైల్వే కార్మికుల సమ్మెల యొక్క ప్రాముఖ్యత చాలా గొప్పది, ఇది గెరిల్లా దళాలకు సహాయపడింది.

తరువాత సైనిక దళాల మధ్య, సైనికుల మధ్య పనిచెయ్యండి. అన్ని దళాలూ మా వైపుననే నిలబడేలా 1917లో మేము సైనికుల మధ్య ప్రచారాన్ని చేపట్టాము.

సైనికులను మావైపు తీసుకువచ్చినది ఏమిటి? భూ సమస్య. భూ సమస్య ఎటువంటి ఆయుధమంటే, జారు ప్రభువుల ప్రిటోరియస్ గార్డులైన కోసక్కులు కూడా దాని ప్రభావాన్ని తట్టుకోలేక పోయారు. సరైన రాజకీయాలు నిర్వహించడానికి విప్లవాత్మక మానసిక స్థితిని నాటాలి, విప్లవ వ్యతిరేక శక్తులలోనే భేదాభిప్రాయాలను రేకెత్తించాలి.

చైనా మార్గం చైనా వారికి మంచిది. పట్టణాలలోని కార్మికవర్గ పోరాటాలతో గ్రామాలలోని రైతాంగ పోరాటాలను కలిపి జమిలిగా నడపడం అవసరమైన భారత దేశానికి అది సరిపోదు. చైనా కామ్రేడ్లు అటువంటి కలయికకు వ్యతిరేకమని కొందరు అనుకుంటారు. ఇది తప్పు. నాంకింగ్ ను పట్టుకోవడానికి తన సైన్యం వెళ్ళినప్పుడు షాంఘై కార్మికులు సమ్మెకు దిగినట్లయితే లేదా ఆయుధాగారాల లోని కార్మికులు సమ్మెకు దిగితే, మావో జెడాంగ్ అసంతృప్తి చెందేవాడా? అసంతృప్తి చెందేవాడు కాడు. పట్టణాలతో మావోకున్న సంబంధాలు తెగిపోవడం వలన ఇది సంభవించలేదు. రైల్వే కార్మికులు సమ్మెచేసి, చియాంగ్ కై షేక్ ఆయుధాలను పొందే అవకాశాన్ని కోల్పోతే సహజంగానే మావో జె డాంగ్ సంతోషించేవాడు, కాని కార్మికులతో సంబంధాలు లేవు – ఇది బాధాకరమైన ఒక అవసరమే కాని ఆదర్శం కాదు. చైనా వారు చేయలేని పని, రైతాంగ పోరాటాలను కార్మికవర్గ పోరాటాలతో ఐక్యం చెయ్యడాన్ని, మీరు చేస్తే ఆదర్శ మౌతుంది.

S.A. డాంగే: మేము గెరిల్లా పోరాట సూత్రాన్ని కార్మికవర్గ భాగస్వామ్యం అవసరం లేని సిద్ధాంతంగా దాదాపు మార్చివేశాము.

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: మావో జె డాంగ్ కు ఇది తెలిస్తే అతను మిమ్మల్ని శపిస్తాడు.(నవ్వులు) మనం తరువాతి ప్రశ్నకు వెళదాం. చియాన్ కై షేక్ యొక్క కొమింటాంగ్ ప్రభుత్వం అమెరికా సామ్రాజ్యవాదుల చేతుల్లో తోలుబొమ్మ అయినట్లు, ప్లేవెన్ యొక్క ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం ప్రస్తుతానికి అమెరికా సామ్రాజ్యవాదుల చేతుల్లో తోలుబొమ్మ అయినట్లు,నెహ్రూ ప్రభుత్వాన్ని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల తోలుబొమ్మలా పరిగణించవచ్చా?

నా అవగాహన ప్రకారం, చైనాలో ఉన్నంత కాలం చియాంగ్ కై షేక్ ను తోలుబొమ్మగా పరిగణించ కూడదు. ఫార్మోజాకు పారి పోయినతరువాత అతను తోలుబొమ్మగా మారాడు. నెహ్రూ ప్రభుత్వాన్ని తోలు బొమ్మ ప్రభుత్వంగా నేను పరిగణించ లేను. అతని వేర్లు (roots) ప్రజలలో ఉన్నాయి. ఇది బావో దాయ్ ప్రభుత్వం లాంటిది కాదు... బావో దాయ్ నిజంగానే ఒక తోలుబొమ్మ. అందుచేత భారత దేశంలో రైతాంగ సాయుధ పోరాటం ప్రధాన పోరాట రూపం అని భావించలేమని అర్ధం అవుతుంది. అత్యున్నత పోరాట రూపం అని చెప్పడం అవసరమేమో? అత్యున్నత పోరాట రూపానికి దారితీసే భిన్నమైన పోరాట రూపాలు ఉన్నాయి. రైతాంగానికి: భూ యజమానుల బహిష్కరణ, వ్యవసాయ కార్మికుల సమ్మె, కౌలు రైతులు భూయజమానుల సేవలనుండి తప్పుకోవడం, భూస్వాములతో వ్యక్తిగత సంఘర్షణలు, భూయజమానుల భూములను స్వాధీనం చేసుకోవడం, ఆ తరువాత అత్యున్నత పోరాట రూపంగా గెరిల్లా పోరాటం. కార్మిక వర్గానికి: స్థానిక సమ్మెలు, (బ్రాంచి) శాఖ సమ్మెలు, రాజకీయ సమ్మెలు, ఒక తిరుగుబాటు కు ద్వారి తీసే విధంగా రాజకీయ సమ్మెలు, ఆతరువాత అత్యున్నతదశ పోరాట రూపంగా సాయుధ తిరుగుబాటు. అందుచేత గెరిల్లా పోరాటం దేశంలో ప్రధాన రూపం అనిచెప్పలేం. దేశంలో అంతర్యుద్ధం జోరందుకుందనిచెప్పడం కూడా అవాస్తవం. తెలంగాణలో భూములను స్వాధీనం చేసుకున్నారు కానీ అది సరిపోదని రుజువయ్యింది. ఇది పోరాటానికి నాంది మాత్రమే కానీ అది పోరాట ప్రధాన రూపం కాదు, ఈ ప్రధాన రూపానికి భారత దేశం ఇంకా దూరంగా ఉంది.

రైతు చిన్న విషయాలపై పోరాడడం నేర్చుకోవాలి – కౌళ్ళ తగ్గింపు, భూస్వామికి చెల్లించే పంట వాటాలో తగ్గింపు వగైరా. సాయుధ పోరాటం గురించి ఒక్క మారుగా మాట్లాడడం కాక ఇలాంటి చిన్న సమస్యలపై కార్యకర్తలకు శిక్షణ ఇవ్వడం అవసరం. మీ పార్టీ బలహీనంగా ఉన్నందున, మీరు కనుక విస్తృత సాయధ పోరాటాన్ని ప్రారంభిస్తే, మీకు తీవ్రమైన ఇబ్బందులు ఎదురౌతాయి.

అవసరమైన దిశలో ప్రజా పోరాటాన్ని నడిపించడానికీ, కొన్ని సందర్భాలలో ప్రజలను ఆపడానికి కూడా, పార్టీ బలపడడం అవసరం. 1917లో మేమెలాప్రారంభించాం?

సైన్యం లోనూ, నావికా దళం లోనూ మాకు చాలా మంది సానుభూతిపరులు ఉన్నారు, మాస్కో, లెనిన్ గ్రాడ్ల సోవియట్లు మా చేతుల్లో ఉన్నాయి. కాని మేము కార్మికుల తిరుగుబాటు ఉద్యమాన్ని నిలిపాము. తాత్కాలిక ప్రభుత్వాన్ని తరిమికొట్టాలని కార్మికులు డిమాండు చేశారు. కాని లెనిన్ గ్రాడ్ గేరిసన్ మాచేతులలో లేనందున,అప్పుడు ఇది మా ప్రణాళికలోకి చేరలేదు. 40నుండి 50 వేల కార్మికులు పనిచేస్తున్న పుతిలోవ్ ఫేక్టరీ కార్మికులు జులైలో ప్రదర్శనలు ప్రారంభించారు. నావికులూ, సైనికులూ కూడా ఈ ప్రదర్శనలలో చేరారు. తాత్కాలిక ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టాలని వారు డిమాండు చేశారు. ఈ డిమాండ్లతో వారు కేంద్ర కమిటీ కార్యాలయానికి వచ్చారు. మేము చెయ్యాలనుకుంటున్న తీవ్రమైన తిరుగుబాటుకు కావలసిన సన్నాహాలన్నీ ఇంకా పూర్తికాలేదన్న విషయం మాకు తెలుసు కనుక మేము వారిని ఆపాము. ప్రజలు ముందుకు కదిలినప్పుడు, తిరుగుబాటుకు వస్తుగత అంశం (objective factor) ఉనికిలోకి వచ్చింది కాని క పార్టీ ఇంకా సిద్ధంగా లేనందు వలన ఆత్మాశ్రయ అంశం (subjective factor) ఇంకా లేదు.

తిరుగుబాటు సమస్య ఒక్క నెలలో, సెప్టెంబరు లోనే, పరిష్కారమైంది. తిరుగుబాటును జరపాలని మేము నిర్ణయించుకున్నాము కానీ అది అతి రహస్యం. దీని

గురించి మేం ఎక్కడా ప్రచురించలేదు. పాలిట్ బ్యూరో సభ్యులైన కామేనేవ్, జినోవీవ్ లు తిరుగుబాటును దుస్సాహసంగా భావించి, తిరుగుబాటును వ్యతిరేకిస్తూ ప్రచురించినప్పుడు, లెనిన్ వారిని ద్రోహులుగా ప్రకటించాడు. మా తిరుగుబాటు పథకాలను వారు శత్రువులకు అందించారని చెప్పాడు. అందుచేత తిరుగుబాటును గురించి ఎప్పుడూ అరవకండి. అలా అరుస్తే ఊహించని విధంగా జరిగే తిరుగుబాటుకు సంబంధించిన రహస్యం వెల్లడైపోతుంది.

ప్రజల ముందుకు వచ్చి సాయుధ తిరుగుబాటును గురించి వారిని అడగండి అని... కామ్రేడ్ చంద్ర రాజేశ్వర రావు ఇక్కడ చెప్పారు. ఇదెప్పుడూ చేయగూడదు. మీ పథకాల గురించి ఎప్పుడూ కేకలు వేయకండి, వాళ్ళు మీ అందరినీ అరెస్టు చేస్తారు. మాకు తిరుగుబాటు అవసరమని రైతులు చెప్పారని అనుకుందాం, అయినా దీనర్థం మనం ప్రజలను అనుసరించాలని కాదు; ప్రజల వెనుక తోకలా వెళ్ళాలని కాదు. నాయకత్వం అన్న పదం ప్రజలను తమ వెంట తీసుకువెళ్ళడాన్ని సూచిస్తుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రజలు తమ ప్రాంతంలో సంభవించే సంఘటనలనూ, వాస్తవాలనూ దృష్టిలో ఉంచుకుని తిరుగుబాటుకు తాము సిద్ధంగా ఉన్నామంటారు. మొత్తం దేశాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని దేశ వ్యాపితంగా తిరుగుబాటు సాధ్యమా కాదా అని ఆలోచించరు. ఈ ప్రశ్నను కేంద్ర కమిటీ నిర్ణయించాలి. ఇది స్పష్టంగా ఉంటే మనం తరువాతి ప్రశ్నకు వెళ్ళవచ్చు.

భారత కామ్రేడ్స్ : అవును, ఇది స్పష్టంగా ఉంది.

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: ఒక పార్టీ సభ్యుని నిబద్ధతపై అనుమానం వస్తే, ఆ సభ్యునికి పార్టీ సంస్థలు మరణ శిక్ష విధించవచ్చా అని మీరు అడుగుతున్నారు. అలా చేయగూడదు. పార్టీ కేంద్ర కమిటీ విధించగలిగిన అత్యంత పెద్ద శిక్ష పార్టీ నుండి బహిష్కరణ అనీ, కానీ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చినప్పుడు, కొందరు పార్టీ సభ్యులు విప్లవం యొక్క చట్టాలను ఉల్లంఘిస్తే,

అప్పుడు ప్రభుత్వం తన బాధ్యత గా ప్రాసిక్యూషన్ నిర్వహిస్తుంది అనీ లెనిన్ నిరంతరం మనకు బోధించేవారు. శత్రువు పట్ల వ్యక్తిగత హింసకు పాల్పడడానికి కామ్రేడ్స్ తరచుగా మొగ్గు చూపుతారని మీ డాక్యుమెంట్లు కొన్ని తెలియజేస్తున్నాయి. రష్యా కామ్రేడ్లను మీరు ఈ విషయం గురించి అడిగితే, వ్యక్తిగత హింసను తిరస్కరించే స్ఫూర్తిని కల్పిస్తూ పార్టీ ఎల్లప్పుడూ మాకు శిక్షణ ఇచ్చిందని మేము మీకు తప్పక చెప్పాలి. మా ప్రజలు భూస్వామికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతుంటే, ఆ సంఘర్షణలో భూస్వామి చనిపోతే, ఈ పోరాటంలో ప్రజలు పాల్గొన్నంతవరకూ దానిని వ్యక్తిగత హింసగా మేము పరిగణించము. పార్టీ తనంత తానుగా భూస్వామిని చంపడానికి దళాన్ని పంపితే, ఆ చర్యలో ప్రజలు పాల్గొనకపోతే, వ్యక్తిగత హింసావాదానికి మేము వ్యతిరేకం, గనుక మేము దీనిని ఎల్లప్పుడూ వ్యతిరేకిస్తాము. ప్రజలు నిష్క్రియాపరిస్థితిలో ఉన్నప్పుడు, అటువంటి వ్యక్తిగత హింసావాద కార్యకలాపాలు ప్రజల క్రియాశీల పాత్ర యొక్క స్ఫూర్తిని చంపివేస్తుంది, ప్రజలలో నిష్క్రియాపరత్వాన్ని పెంపొందిస్తుంది. అంతే కాదు, ప్రజలు పరిస్థితిని ఈ విధంగా అర్థం చేసుకుంటారు: 'మేము కార్యాచరణలో పాల్గొనలేము, ఎవరో కొందరు హీరోలు మా తరఫున పనిచేస్తారు'. ఆ విధంగా ఒక ప్రక్కన హీరోలు, మరొక ప్రక్కన పోరాటాలలో పాల్గొనని గుంపు ఉంటాయి. ప్రజలకు శిక్షణ, వారి కార్యకలాపాల నిర్వహణ కోణంనుండి చూస్తే, అటువంటి దృక్పథం చాలా ప్రమాదకరమైనది. రష్యాలో అటువంటి పార్టీ, సోషలిస్టు రివల్యూషనరీ పార్టీ – ఉండేది. మంత్రి వర్గంలోను ముఖ్యులను భయభీతం చెయ్యడానికి ఆ పార్టీకి ప్రత్యేక దళాలు ఉండేవి. మేము ఎల్లప్పుడూ ఈ పార్టీకి వ్యతిరేకంగా నిలిచాము. ఈ పార్టీ ప్రజల మధ్య గౌరవాన్ని కోల్పోయింది. హీరోలు, గుంపు సిద్ధాంతానికి మేము ఎల్లప్పుడూ వ్యతిరేకం.

ప్రస్తుత సమయంలో భారత దేశంలో భూమిని జాతీయం చేసే అంశాన్ని ఎలా ముందుకు తీసుకు రావాలి అని కూడా మీరు అడుగుతున్నారు?

ప్రస్తుత దశలో మీరు ఈ డిమాండును ముందుకు తీసుకువెళ్ళవలసిన అవసరం లేదు. ఒక పక్క భూస్వాముల భూముల పంపకానికి డిమాండు పెడుతూ, అదేసమయంలో మరో పక్క భూమిని ప్రభుత్వాధీనం చెయ్యాలని ఎన్నడూ చెప్పకండి. జనతా ప్రజాస్వామిక దేశాలలో ఎక్కడా కూడా భూమిని జాతీయం చెయ్యాలని ప్రకటించలేదు, చైనాలో కూడా ఇంతే. జనతా ప్రజాస్వామిక దేశాలలో వారు ఈ సమస్య పట్ల ఎలా వ్యవహరించారు? వారు అక్కడ భూమి అమ్మకం, కొనుగోళ్లను నిషేదించారు. ఇదీ జాతీయాకరణకు అక్కడ ఎంచుకున్న పద్ధతి. ప్రభుత్వం మాత్రమే భూమిని స్వంతం చేసుకోగలదు. వ్యక్తుల చేతుల్లో భూమి పేరుకుపోవడాన్ని ఆపాలి. భూమిని జాతీయం చెయ్యాలని డిమాండు చెయ్యడం ఇప్పుడు మీకు అననుకూలంగా ఉంటుంది.

మీ సహచరులలో కొందరు భారతదేశంలో అంతర్యుద్ధం ప్రారంభమైందని భావిస్తున్నారు. అంతర్యుద్ధం గురించి మాట్లాడడానికి ఇంకా సమయం రాలేదు. తొందరపాటు. అంతర్యుద్ధానికి అనువైన పరిస్థితులు అభివృద్ధి చెందుతాయి కాని అవి (మీ దేశంలో) ఇంకా అభివృద్ధి చెందలేదు.

ఇప్పుడు మీరు ఏమి చెయ్యాలి?

మీకు కార్యక్రమం లాంటిది, లేదా ఏదైనా కార్యవేదిక, ఉంటే మంచిది. సహజంగానే మీలో అసమ్మతి ఉంటుంది. మామధ్య గూడా అసమ్మతి ఉండేది, కానీ మెజారిటీ ఏ నిర్ణయం చేసినా అదే శాసనం అవుతుందని మేము ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాము. ఈ మెజారిటీ నిర్ణయంతో ఏకీభవించని కామ్రేడ్లు సహితం నిజాయితీతో పార్టీ నిర్ణయాలను అమలుజరిపారు. ఆ విధంగా పార్టీ ఒకే మార్గంలో నడిచింది. మీరందరూ చర్చను కోరుకుంటున్నారు. శాంతియుత సమయాల్లో దీనిని ఆమోదించవచ్చు. కాని మీ దేశంలో ఒక విప్లవ పరిస్థితి అభివృద్ధి చెందుతోంది. అటువంటప్పుడు ఇటువంటి చర్చలలో మీరు మునిగి కూడదు.

అందుకనే మీపార్టీలో మీరు చాలా తక్కువమంది ఉన్నారు. అంతూ పొంతూ లేని మీ చర్చలు ప్రజలను అయోమయానికి గురి చేశాయి. జారు పాలనలో వీలైనంతమేరకు బోల్షివిక్కులు 1903 నుండి 1912 వరకు బహిరంగ చర్చలు కొనసాగించారు మెన్షివిక్కులనుండి విడిపోవాలనే మార్గంలో ఉన్నాము కనుక, మెన్షివిక్కులను గెంటివేసే ఉద్దేశంతో బహిరంగ చర్చలు కొనసాగించాం. పార్టీ లోపల శత్రువులు ఉన్న అటువంటి పరిస్థితి మీకు లేదు. ఆ తరువాత 1912లో మేము మెన్షివిక్కులను గెంటివేసి మా పార్టీని నిర్మించుకున్నాము. పార్టీ ఒక్కటయింది. అప్పుడు కూడా భిన్నాభిప్రాయాలు ఉండేవి. మేము చిన్న చిన్న సమూహాలుగా సమావేశమై సమస్యలపై చర్చించుకొనే వారం, మెజారిటీ నిర్ణయించినట్లు మేమందరం పనిచేశాము.బోల్షివిక్కులు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత మేము దిగకూడదని భావించిన చర్చలను పార్టీపై బలవంతంగా ట్రాట్స్కీ రుద్దాడు. పార్టీ సత్యానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని కోరుకుంటున్నట్లు, పార్టీ చర్చించడానికి ఇష్టపడడం లేదని రెచ్చగొట్టేవిధంగా ట్రాట్స్కీ ప్రకటించాడు. మేము చర్చను ప్రారంభించాము, ట్రాట్స్కీని ఓడించాము. ఈ చర్చకు వ్యతిరేకంగా మొత్తం పార్టీ నిలిచింది. పార్టీ ఎంతోకొంత సజాతీయంగావుంటే , సైద్ధాంతిక ఐక్యత ఉంటే అటువంటి పార్టీకి చర్చలు అవసరంలేదు. చర్చలు చిన్న చిన్న బృందాలలో జరగాలి, అచ్చులో కాదు. మెజారిటీ నిర్ణయం ఏదైతే అదే శాసనం.

అజయ్ ఘోష్ : కామ్రేడ స్టాలిన్ చెప్పినది సరైనది. బహిరంగ చర్చ ఇకపై మాకు ఆమోదయోగ్యం కాదు.

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: మా పార్టీలో 5,600,000ల పార్టీ సభ్యులూ 800,000 క్యాండిడేట్ సభ్యులూ ఉన్నారు. క్యాండిడేట్ సభ్యత్వం యొక్క ప్రాముఖ్యత ఏమిటి?మొదట్లో పార్టీలో సభ్యులను చేర్చుకొనే బదులు పార్టీలో చేరాలనుకొనే వారిని పరీక్షించేవారం. కొందరు నాలుగేళ్ళు, ఐదేళ్ళు వేచి ఉన్నారు, మేము వారిని పరీక్షించేవారం, వారికి శిక్షణ ఇచ్చాము.

చాలామంది పార్టీలో చేరాలనుకున్నారు. కానీ వారిని మొదటగా పరీక్షించాలి, రెండవది వారికి శిక్షణ ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రాథమిక సోషలిష్టు విద్య అవసరం, ఆ తరువాతే పార్టీలో చేర్చుకోవడం. మా ఆచరణలో అభ్యర్థిత్వ వ్యవస్థ (institution of candidacy) సరియైనది అని రుజువైంది. మాపార్టీ చుట్టూ చాలా పెద్ద సానుభూతిపరుల పొర ఉంది. కానీ కొత్త సభ్యులతో పార్టీని పెంచకూడదు. పార్టీని అతిగా విస్తరించ కూడదు. ప్రధానమైన విషయం ఏమిటంటే పార్టీలో చేరిన వ్యక్తికీ ఉన్నత గుణాలు ఉండాలి, పార్టీ సభ్యుల పరిమాణం ముఖ్యం కాదు.

ఏ పరిస్థితులలో గెరిల్లా యుద్ధాన్ని చేపట్టవచ్చు అని కూడా మీరు నన్ను అడుగుతున్నారు. అభివృద్ధిచెందిన దేశాలలో గెరిల్లా యుద్ధానికి ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత ఏమీ ఉండక పోవచ్చు. అక్కడ గెరిల్లాలు త్వరగా దొరికిపోతారు. మధ్యస్తంగా అభివృద్ధి చెందిన లేదా వెనుకబడిన దేశాలలో గెరిల్లా యుద్ధానికి ఒక ప్రాముఖ్యత ఉంది. ఉదాహరణకు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో కాని లేదా జర్మనీలో కాని గెరిల్లా యుద్ధాన్ని ప్రారంభించడం చాలా కష్టం. అక్కడ ముఖ్యాగా అనేక చాలా పెద్ద పట్టణాలు, బాగా అభివృద్ధి చెందిన రైల్వే నెట్ వర్క్, పారిశ్రామిక ప్రాంతాలు ఉన్నాయి, ఈ పరిస్థితులలో గెరిల్లాలు వెంటనే దొరికిపోతారు. అందుచేత విస్తృత ప్రజానీకమే తమను తాముహీరోలుగా భావించాలంటే, ఈ హీరోలు తమను తాము ప్రజల వాంఛలను నెరవేర్చేవారుగా భావించాలి. శత్రువుకు వ్యతిరేకంగా ఎక్కుపెట్టబడిన ఈ ప్రత్యేక చర్యలు ప్రజలను నిష్క్రియాపరత్వం వైపు నెడుతాయి కాని కార్యాచరణ పెరుగుతుంది. తెలగాణాలో ఉద్భవించిన దానిని అన్ని విధాలా సమర్థించాలి. అవి అంతర్యుద్ధ మొదటి మొలకలు. కానీ గెరిల్లా యుద్ధం ఒక్కదానిపైనే ఆధారపడకూడదు. అది సహాయకారే కాని దానికి కూడా సహాయం అవసరం.

ప్రజలలో, కార్మికుల మధ్య, సైన్యంలో , మేధావులలో , రైతాంగంలో ఎక్కువగా పని చెయ్యడం అవసరం. కార్మికులలో సాయుధ దళాలను ఏర్పాటుచేస్తే, సాధారణ గందరగోళం

ఏర్పడినప్పుడు సరైన సమయంలో వారు ప్రభుత్వ సంస్థలను స్వాధీనం చేసుకుంటారు. లెనిన్ గ్రాడ్ లో మాకు కార్మిక గార్డులు ఉన్నారు, వారికి మేము శిక్షణ ఇచ్చాము, తిరుగుబాటు సందర్భంలో కార్మికులు గొప్ప సేవలందించారు, వారు వింటర్ ప్యాలెస్ ను స్వాధీనం చేసుకున్నారు, మా రైతులకు కార్మికవర్గం వైపు నుండి గొప్ప సహకారం లభించింది. సాధారణంగా సమాజంలోని అన్ని వర్గాలలోనూ కార్మిక వర్గంపైన రైతాంగానికి గొప్ప నమ్మకం ఉంది. ఈ రెండు పోరాటా రూపాలను, రైతాంగ మరియు కార్మిక పోరాటాలను, రైతాంగ తిరుగుబాట్లను, కార్మికుల తిరుగుబాట్లను, ఐక్యం చెయ్యడం అవసరం.

ఇండోనీషియాలో జరిగిన ఘటనలు మీకు గుర్తు ఉండే ఉంటాయి. ఇండడోనీషియాలో కమ్యునిష్టు పార్టీ నాయకత్వం చాలా మంచిది. కాని వారు అకాల తిరుగుబాటుకు రెచ్చగొట్టబడ్డారు. వారు మంచివారు, గొప్ప చరిత్ర కలవారు, ధైర్యశాలురు కాని రెచ్చగొట్టబడి నశించిపోయారు.

కార్యక్రమమో లేదా కార్యాచరణ వేదికో మీకు ఉంటే మంచిది. ఈ కార్యక్రమానికి లేదా వేదికకు వ్యవసాయక విప్లవాన్ని కేంద్ర బిందువుగా ఉంచండి.

నెహ్రూ విదేశాంగ విధాన స్వభవం మేమిటి అని కూడా మీరు నన్ను అడిగారు. నెహ్రూ విదేశాంగ విధానం, తాను అమెరికా విధానాలకు వ్యతిరేకమని చూపడానికి ఉద్దేశించిన ఎత్తుగడ, ఒక నాటకం. ఆచరణలో నెహ్రూ ప్రభుత్వం ఆంగ్లో అమెరికన్ల తరఫున నిలుస్తుంది.

చర్చలు జరిపినందుకుగానూ కామ్రేడ్లు రావు, డాంగే, ఘోష్, పున్నయ్యలు కామ్రేడ్ స్టాలిన్ కు ధన్యవాదాలు తెలిపి, కామ్రేడ్ స్టాలిన్ ఆదేశాలను అనుసరించి తమ కార్యకలాపాలన్నిటినీ పునఃపరిశీలన చేస్తామనీ, ఆ ఆదేశాలకు అనుగుణంగా పనిచేస్తామనీ ప్రకటించారు.

కామ్రేడ్ స్టాలిన్: నేను మీకు ఆదేశాలు ఏమీ ఇవ్వలేదు. మీకు సూచనలు మాత్రమే చేశాను. ఇది మీరు తప్పనిసరిగా చేయవలసిన కర్తవ్యం కాదు. మీరు దీనిని స్వీకరించనూ వచ్చు లేదా తిరస్కరించనూ వచ్చు.

ఈ సంభాషణ మూడు గంటలు పైగా జరిగింది.

V. గ్రిగోరిన్ చే తీసుకోబడిన నోట్స్ 10-11-51

V.గ్రిగోరిన్ సంతకం

టైపు చెయ్యబడిన స్క్రిప్టు

RGASPI F. Op. 11 D. 310, LL. 71-86.

రష్యా ప్రభుత్వ సోషల్ మరియు పొలిటికల్ చరిత్ర ఆర్చిప్ అనుమతితో ప్రచురించబడింది.

రష్యా భాష నుండి ఆంగ్ల అనువాదం: విజయ్ సింగ్

ఆంగ్ల ప్రతి నుండి తెలుగు అనువాదం : యార్లగడ్డ వెంకట రావు.

Record of the Discussions of J.V. Stalin with the Representatives of the C.C. of the Communist Party of India Comrades, Rao, Dange, Ghosh and Punnaiah.
9th February 1951

Introduction

In this interview Stalin gave his views on the questions raised by the leadership of the CPI. The Soviet leader adverted to the essential differences between China and India in terms of the development of the economy and the railway network which affected the necessity of differing tactical lines in these countries. In the suggestions given by Stalin to the Indian communists he drew extensively on the experiences of the Russian and Chinese revolutions. The latter observations are of particular value as they give his appraisal of the great Chinese revolution shortly after its spectacular victories.[1] Stalin's evaluations of the course of the Chinese revolution, the specifics of the Chinese path which he held up as an exemplar to the CPI leaders differ enormously from the interpretations placed on that path by those who aspire to that route in contemporary India with regards to the role of the working class and the peasantry. Stalin stressed the necessity of the role of both of these classes in the Indian revolution and particularly in the armed revolution. He noted the inclination to individual terrorism in the Indian communist movement. Regarding the Telengana movement Stalin observed that it was necessary to support what were the first sprouts of civil war.

Stalin's understanding of the problems before the CPI exerted a profound effect on the course of the history of the party as it led to the recasting of the party approach to the understanding of the character of the Indian state, the stage of revolution, the path of revolution, and the nature of armed revolution and armed struggle, the role of the working class and the peasantry in the revolutionary process in India. This found its expression in the formulation of the new party documents which were drafted in 1951 shortly after the Moscow meetings between the representatives of the CPI and the CPSU (B).[2]

The resolution of the questions of the Indian revolution worked out in 1951, however, proved to be short-lived. With the changes in the Soviet Union after 1953 and the 20th Congress of the CPSU three years later there occurred a corresponding change in the programmatic and tactical perspectives of the CPI: the stage of people's democratic revolution was dropped in favour of a national democratic revolution which would have an enhanced role for the national bourgeoisie, and revolutionary strategies were replaced by peaceful and parliamentary ones.[3] The CPI has remained within the frame of the theses

of the 20th Congress of the CPSU for a half century. The CPI (M), in its opposition to the CPI on its right flank, asserted its support of the people's democratic revolution and defended the revolutionary positions of 1951. It continued, furthermore, at least ostensibly, a defence of the 1951 positions in confrontation with its left flank, namely the CPI (ML), which also upheld the people's democratic revolution but not necessarily support the positions advocated by Stalin in 1951 with regard to the path of the Indian revolution.

But within a decade of the foundation of the CPI (M) it became clear to its General Secretary that the party had left behind the perspectives of 1951. He boldly stated that the CPI (M) did not look at matters from the point of view of a revolutionary party:

'our practice is based on deep-rooted parliamentary, legalistic illusions and on possibilities of peaceful development of our party and movement for a long period to come. We are unable to shake off the revisionist habits, thinking, the mode of functioning in all mass fronts and in party building'.

P. Sundarayya alluded to the abandonment of the 1951 tactical line of the necessity of combining the workers' uprisings with the partisan warfare of the peasantry, of the need to establish a powerful working class movement with underground factory and workshop committees which represented the line of the party.

This is how he underlined the retreat from the 1951 Statement of Policy by the party:

'…We are all agreed that our path is not exactly of Russia or China but will be our independent path, based on the working class peasant alliance, if possible simultaneously synchronising of peasant armed revolts (leading to establishment of guerilla bases and then to liberation bases) and general strikes and armed insurrections in the industrial and administrative centres. To make our revolution successful, the necessity of combining these two main forces on All-India scale becomes essential. But from this we slip unconsciously in the name of preparing for working class and peasant movements on all-India scale to plan all-India mass actions, which taking our party's present organisational weakness, and the weakness of general democratic movements leads us more or less to constitutional and – parliamentary forms of activity, neglecting other basic tasks of the party. (Emphases in the original.)

Realising the anomalous position of his heading a party which was engulfed by what he termed 'revisionist habits' Sundarayya took the only honourable course open to him by resigning from the General Secretaryship and Politbureau of the CPI (M) during the emergency in 1975.[4]

The revolutionary forces which seceded from the CPI (M) in the late 1960s largely by-passed the understanding of the 1951 programme and path of revolution. The dominant tendencies in the CPI (ML) traced their origins to the criticism of the P.C. Joshi and B.T. Ranadive lines, to the Andhra Letter, to the Telengana movement and favoured perspectives based directly on their understanding of the Chinese revolution. The newly formed party in the name of the adoption of the Chinese path lent its support to the withdrawal of party work from the trade unions, the strategic boycott of parliament, the surrounding of the towns by the countryside and the policy of individual terrorism as its military line –all of which was considered to be consistent with the experience of the Chinese revolution. Stalin's observations on the need to incorporate the working class in the armed revolution and the need to overcome individual terrorism with regard to the CPI in the 1940s retained its validity in the new circumstances. The exertions to overcome the sectarian limitations of the early party line continued for many years.

The inter-action between J.V. Stalin and the CPI delegation in 1951 and the documents which flowed from it play a reference point in understanding the different programmes and tactical lines which have preoccupied the Indian communist movement.5

Vijay Singh

Notes

1. We do not found these elsewhere in recently released documents which cover the relations between the Soviet and Chinese communist leaderships. See, for example, A.M. Ledovskii, 'SSSR i Stalin v cyd"bakh Kitaia. Dokumenty i cvidetel"stva uchastnika sobytii: 1937-1952', Moscow, 1999 and the translations made of documents dealing with Soviet-Chinese relations by the Cold War International History Project.

2. Notably the Programme of the Communist Party of India, the Tactical Line, the Statement of Policy of the Communist Party of India. See, 'Documents of the History of the Communist Party of India' Volume VIII 1951-1956, edited by Mohit Sen, People's Publishing House, New Delhi, 1977. Parallel to these developments the Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of the USSR held a wide-ranging discussion on the correlation of class forces in India in March and April 1951 which led to the correction of the right-

opportunist evaluations of contemporary Indian developments in the Soviet Union. See: 'The Correlation of Class Forces in India', 'Revolutionary Democracy', Vol. VI, No. 2, September 2000.

3. The switch in the understanding from people's democratic revolution to national democracy may be traced inter alia in the following documents of A. Sobelov: 'Peoples' Democracy as a Form of Political Organisation of Society', Communist Review, London, June 1951, 3-21, 'Some Forms of Transition from Capitalism to Socialism', Communist Party Publication, New Delhi, October 1956 (The parliamentary way to socialism is spelt out here).

4. P. Sundarayya, 'My Resignation' India Publishers and Distributors, New Delhi, 1991, pp. 21-33. Sundarayya was particularly dismayed by the policy advocated and practiced by Jyoti Basu, E.M.S. Namboodiripad, Ranadive, and P. Ramamurti of collaborating with the Hindu communal Jana Sangh during the emergency. (pp. 4-20).

5. The Provisional Central Committee of the CPI (ML), it may be said in this connection, has drawn lessons from the 1951 programme and tactical line without feeling constrained by it.

Comrade Stalin: Your questions have been received. I will reply to them and then express some of my own understanding.

Perhaps it might seem strange that we are having these discussions in the evening. During the day we are busy. We are working. We are free from work at 6 o'clock in the evening.

Possibly it might appear unusual that we go into the discussions at considerable length, but regretfully, otherwise we may not be able to fulfill our mission. Our CC charged us to meet you personally in order to render help to your party by giving advice. We are little acquainted with your party and your people. We are looking at this mission with great seriousness.

As soon as we took upon ourselves to give our advice, we took upon ourselves the moral responsibility for your party, we cannot give you lightly thought out advice. We wish to acquaint ourselves with the materials, together with you, and then give advice.

You may think it to be odd that we have put a few series of questions to you and it almost looks like an interrogation. Our situation is such that we cannot do otherwise. The documents do not give a full picture and so we resort to this method. It is a very unhappy way of doing things but it cannot be helped. Circumstances compel us. Let us proceed to the essence of the matter.

You ask: What is your appraisal of the impending Indian revolution?

We, Russians, look at this revolution as mainly agrarian. It signifies – the liquidation of feudal property, the division of the land amongst the peasantry and it becoming their personal property. It means the liquidation of feudal private property in the name of the affirmation of the private property of the peasantry. As we see this none of this is socialist. We do not consider that India stands before the socialist revolution. This is that Chinese path which is spoken of everywhere, i.e. the agrarian, anti-feudal revolution without any confiscation or nationalisation of the property of the national bourgeoisie. This is the bourgeois-democratic revolution or the first stage of the people's democratic revolution. The people's democratic revolution that began in the eastern countries of Europe, even before it did in China, has two stages. The first stage – agrarian revolution or agrarian reform, as you desire. The countries of people's democracy in Europe went through this stage in the very first year after the war. China stands now at this first stage. India is approaching this stage. The second stage of the people's democratic revolution as shown in Eastern Europe is characterised by the agrarian revolution passing over to the expropriation of the national bourgeoisie. This is already the beginning of the socialist revolution. In all of the people's democratic countries of Europe the plants, factories, banks are nationalised

and handed over to the state. China is still far from this second stage. This stage is also far off in India or India is far from this stage.

Here you speak of the editorial of the newspaper of the Cominform concerning the Chinese path of development of the revolution. This editorial was a challenge to the articles and speeches of Ranadive which considered that India stood on the road to socialist revolution. We, Russian communists, considered that this is a very dangerous thesis and decided to come forward against this and point out that India is on the Chinese road, i.e. the first stage of the people's democratic revolution. For you this has the attached importance of building your revolutionary front for a revolt of the entire peasantry and the kulaks against the feudal lords, for an uprising of all of the peasantry so that the feudal lords feel themselves isolated. A revolt of the public is necessary as of all the progressive stratum of the national bourgeoisie against English imperialism, in order to isolate the bloc of the English imperialists with the national bourgeoisie. Amongst you the view is prevalent that all of the imperialists need to be expelled in one blow, all, the English and the Americans. It is impossible to build such a front. The sharp blade of the all-national front is necessarily directed against English imperialism. Let the other imperialists, including the Americans, think that you are not concerned about them. This is necessary so your actions do not unite all of the imperialists against yourselves, and for that you must sow discord among them. Now, if the American imperialists themselves want to get into a fight, the united national front of India will need to plunge into action against them.

Ghosh: I am unclear why only against British imperialism when at present the entire world is in struggle against American imperialism which is considered to be the head of the anti-democratic camp?

Comrade Stalin: It is very simple; the united national front is against England, for the national independence from England, and not from America. It is your national specificity. India was semi-liberated from whom? From England, and not from America, India is in the concord of nations not with America but with England. The officers and the specialists in your army are not Americans but Englishmen. These are historical facts and it is impossible to abstract from them. I wish to say that the party must not load itself with all of the tasks, the tasks of the struggle with imperialism throughout the world. It is necessary to take up one task: to free oneself from English imperialism. It is the national task of India. We must also consider the feudal classes. Of course, the kulaks are enemies. But it would be unwise to struggle against the kulaks as well as with the feudal lords. It would be unreasonable to take on to oneself two burdens – the struggle against the kulaks and the struggle against feudalism. It is necessary to build the front in such a manner that it is the enemy and not you who are isolated. It is, so to say, a tactic to facilitate the

struggle of the Communist Party. Not one person, if he is wise, will take on himself all of the burdens. It is necessary to take on oneself one task – the liquidation of feudalism, and the survivals of the empire of England. In order to isolate the feudal lords, to liquidate the feudal lords, and bring down English imperialism, do not brush against the other imperialist powers for the time being. If you proceed on your way like this – it will lighten matters. Now, if the Americans poke their noses in, it will then be necessary to carry out the struggle against them, but the people would know that not you but they had attacked. Certainly, the time to take on the Americans and the kulaks will come. But it will be later, each will have their turn.

Ghosh: I am now clear.

Dange: Would this not hinder the carrying out of propaganda and agitational work against the American imperialists and the struggle against them?

Comrade Stalin: Of course not. They are enemies of the people and it is necessary to struggle against them.

Dange: I put this question so that no one interprets this as opportunism in the task of struggle against American imperialism.

Comrade Stalin: The enemy needs to be isolated in a wise manner. You are raising the revolution not against the Americans but against the English imperialists. If the Americans interfere, then it is another matter.

Rao: Among the kulaks there is a small part which is engaged in feudal exploitation: they let land on lease and they are usurers. They usually stand on the side of the landlords.

Comrade Stalin: This is not significant. In comparison to the major general task of the liquidation of the feudal lords, it is a particular task. In your propaganda you need to speak against the feudal lords but not against the prosperous peasantry. You must not yourselves push the kulak into a union with the feudal lords. It is not necessary to create an ally for the feudal lords. The kulaks have a large influence in the village, the peasantry considers that the kulak makes his way in life thanks to his own ability etc. It is not necessary to give the kulaks the possibility of splitting from the peasants. Do your feudal lords belong to the nobility?

Rao: Yes.

Comrade Stalin: The peasants do not love the nobility. Here it is necessary to grasp this in order that the feudal lords are not given the possibility of having an ally among the peasants.

Punnaiah: Amongst us there exists confusion on the question of the national bourgeoisie. What is to be properly understood under the national bourgeoisie?

Comrade Stalin: Imperialism is the politics of the seizure of another's country. Does your national bourgeoisie really think of capturing other countries? Meanwhile British imperialism seized India. The national bourgeoisie – the middle, large are your national exploiters. It is necessary to say that you are not against their continuance, but against the foreign enemy, against the English imperialists. Among the national bourgeoisie are to be found many elements which find themselves aligned with you. The top national bourgeoisie – it is already in alliance with imperialism, but it is only a part and besides it is not big. The bourgeoisie is basically interested in supporting you in the struggle for the full independence of India. It is interested in feudalism being liquidated. The bourgeoisie needs a market, a good market, if the peasantry acquire land there will be an internal market, there would be people who would have the capacity of making purchases. It is necessary to elucidate all this in the press. It will be advantageous for you so that the national bourgeoisie does not move over to the side of the English. You have to order matters in such a way that the English imperialists do not acquire new allies in India. In China by no means are steps being undertaken to expropriate the bourgeoisie. Only Japanese property was nationalised in China, even the American enterprises are not nationalised, they are functioning. If your revolution is of the Chinese type you must not for the present undertake those steps which will push your bourgeoisie to the side of the English imperialists. Here is your Chinese path. In China the national bourgeoisie did not go over and now they have come forward against the American imperialists and they help the Chinese people's government. This signifies that they may consider the American imperialists are isolated in China. Concerning the division of India that is a piece of fraud organised by the English. If you are drafting a programme of action then you must say in there that you need a military and economic union between Pakistan, India and Ceylon. These three states, which are artificially separated from one another, will come closer. This will culminate in these states uniting themselves. This idea of drawing together must be put forward and the people will support you. The elite in Pakistan and Ceylon would be against it but the people have doubts about them. This artificial division is clear particularly in Bengal. The province of Bengal will fall away from Pakistan at the first opportunity.

Dange: The understanding of the national bourgeoisie is constantly brought up in the following spirit amongst us: the middle bourgeoisie is called the national bourgeoisie. In India the big bourgeoisie has passed over to the side of the English imperialists.

Comrade Stalin: Do you have in India banks which are purely English?

Dange: Yes, in India there are English banks as well as joint ones. In our programme there is a demand for the nationalisation of the big bourgeoisie, that is bureaucratic capital.

Comrade Stalin: It is not bureaucratic capital but industrial trading capital. Bureaucratic capital in China made a fortune by means of the state. It is capital related to the state and very little connected to industry. Through privileged contracts with the Americans the family of Sun and others received money. The concerns of the big industrialists and traders in China: they have remained intact. I do not advise you to expropriate the large capitalists, even if they are in alliance with American and English banking capital. It would be better to say quietly that whoever goes over to the side of the enemies would lose their property. Indubitably, if your revolution heats up, then a part of such big capitalists will run away. Then declare them to be traitors and expropriate their property, but I will not suggest expropriating the big bourgeoisie just for its alliance with English capital. If there is a demand for the expropriation of the big bourgeoisie in your programme, then it is necessary to cross it out. You will need to draw up a new programme or platform of action. It will pay you to neutralise the big bourgeoisie and to tear off from it nine-tenths of the entire national bourgeoisie. It is not necessary for you to artificially create new enemies for yourself. You already have many of them: the turn of your big bourgeoisie will come and then, certainly, you will have to confront them. The problems of the revolution are decided in stages. The stages need not be mixed up. It is necessary to decide upon the stages and to beat the enemies separately – today one, tomorrow another, and when you grow stronger, you may be able to beat them all, but for the present you are still weak. Your people copy our revolution. But these are different stages. The experience of the other fraternal parties needs to be critically taken into account and this adapted to the specific conditions of India. You will be criticised from the left but you need not worry. Bukharin and Trotsky criticised Lenin from the left, but they became a laughing stock. Ranadive criticised Mao Zedong from the left, but Mao Zedong was correct - he acted in correspondence with the conditions of his own country. Follow your own line and do not pay attention to the ultra-leftist cries.

Now on the second question, about the Chinese path.

I have already spoken on the Chinese road in the political and social spheres. It would be an agrarian revolution. Concerning the armed struggle it needs to be said that the Chinese did not speak of the armed struggle, they spoke of the armed revolution. They regarded it as partisan war with liberated regions and with an army of liberation. This means that it is necessary to speak of the armed revolution and partisan war and not of armed struggle. The expression 'armed struggle' was first mentioned in the Cominform newspapers. The armed struggle signifies more than a partisan war; it means the combination of partisan war of the peasantry and the general strikes and uprisings of the workers. In its scale a partisan war is narrower than an armed struggle. How did the armed revolution in China begin?

In 1926-27 the Chinese comrades broke with the Guomindangists. They distinguished themselves in a separate camp having prepared an army of 40-50 thousand persons against the Guomingdang. This army was the basis of the partisan war. They hid themselves in the forests and mountains far from the towns and the railways. Of course, wherever the CC of the Chinese Communist Party was there, together with them, the basic cadres were to be found. The Chinese liberation army could not settle down in the towns and it was easy to encircle it. In order not to be encircled and destroyed they left the towns and railways far behind and founded a series of free partisan regions. They were encircled, then they would break out of it, leave behind old liberated regions and create new ones and endeavoured not to do battle. The further they continued, the more the Chinese communists were alienated from the workers and the towns. Mao Zedong did not wish, of course, to break relations with the workers, but the path of partisan war led him to that, and he lost contact with the towns. It was a grievous necessity. At last they were established in Yan'an where they defended themselves for a long period. They called the peasants to themselves, instructed them how to conduct agrarian revolution, expanded their army and transformed it into a serious force. But all the while they did not evade that mindset which characterised partisan warfare.

What is a liberated partisan region? It is entirely an island in the state, there is no rear in this region, it may be encircled, blockaded; it has no rear on which it can lean. That is what happened. Yan'an was encircled and the Chinese left that place with large casualties. This would have continued for a long time if the Chinese communists had not decided to cross over to Manchuria. Moving into Manchuria they rapidly improved their own position, they found a rear in the form of a friendly state. It was not now an island, it was something like a peninsula which rested on the USSR at one end. After this Chiang Kai-shek lost the possibility of encircling the Chinese partisans. And only after this, as the Chinese rested, they had the possibility of going over to the offensive from the north to the south. Such is the history. What follows

from this? The partisan war of the peasants is a serious matter and a big acquisition for the revolution. In this area the Chinese made new contributions in revolutionary practice, particularly for the backward countries. And, of course, each Communist in a country where the peasants are 80-90% of the population is obliged to carry this method in the arsenal of their struggles. This is indisputable. But also from this experience of the Chinese comrades it follows that partisan warfare with liberated regions has its own big minuses. These minuses are that the partisan regions are islands which are always open to blockade. It is possible to break out of this ring victoriously only by creating a stable rear, link up with and rest on a friendly neighbouring state and turn this state into one's own stable rear. The Chinese took the sensible step of moving over into Manchuria. If they had not done this I do not know how matters would have ended. In partisan war one has insufficient strength to achieve victory. Partisan war leads without fail to victory if it rests on a friendly neighbouring state. It is highly characteristic that till the Chinese comrades reached Manchuria they did not wish to attack, fearing encirclement, and only after this transition they began to plan to advance and scored successes against the troops of Chiang Kai-shek. We need to take into consideration these minuses of partisan war. It is said in India that partisan war is altogether sufficient to obtain the victory of the revolution. This is incorrect. In China there were more favourable conditions than in India. They had a people's liberation army ready in China. You have no ready army. China does not have such a dense railway network as India which was more comfortable for the partisans. The possibility of successful partisan war is lesser for you than in China. In industrial relations India is more developed than China. This is good from the point of progress, but bad from the point of view of partisan war. However many detachments and liberated regions are created all these will only be islets. You do not have such a neighbouring friendly state on whose back you can depend as had the Chinese partisans with the USSR.

Afghanistan, Iran and Tibet, places the Chinese communists are still unable to reach.... There is no such rear as the USSR. Burma? Pakistan? All of these are land frontiers, which leaves – the sea. Therefore it is necessary to find a way out.

Do you need partisan war? Indubitably you do.

Will you have liberated regions and a national liberation army?

You will have such regions, and possibly you will have such an army. But this is insufficient for victory. You need to combine partisan war with the revolutionary actions of the workers. Without this, partisan war alone might not have success. If the Indian comrades can seriously organise general strikes of the railway workers that will paralyse the life of the country and the government it could prove to be an enormous help for the partisan war. Take

the peasant.... if you say to him – this is your partisan war and you have to do it all, then the peasant will ask – why is this burdensome struggle to lie on me alone, what are the workers going to do? He will not agree to take on himself the whole weight of the revolution, he is intelligent enough, he has the consciousness to know that all evil comes from the towns – taxes etc. He would want an ally in the towns.

If you say to him that he would carry the weight of the struggle together with the workers, he would understand and accept it. Such was the case with us in Russia. You need to carry out work not only amongst the peasantry, not only to create partisan detachments, but also to carry out serious intensive work amongst the working class, strive for their trust and win over their majority, you need to have armed detachments amongst the workers, prepare strikes of the workers, of the railwaymen and to have workers' detachments in the towns.

When these two streams link up – victory may be considered to be secure. You know that in 1905 in Russia the tsar yielded to the people, gave the Duma and a range of other freedoms. The Tsar was forced to retreat.

What evoked such terror in the tsar? The strikes of the railway workers! The capital was cut off from the country, the railway workers only let into Petersburg the workers' delegations and did not permit entry to goods or anything else.

The significance of the railway workers' strikes was very great in the revolution and this helped the partisan detachments.

Then – work amongst the garrisons, amongst the soldiers. In 1917 we had carried out propaganda amongst the soldiers to the extent that all the garrison stood on our side.

What brought over the soldiers? The question of land. It was such a weapon which even the Cossacks, who were the praetorian guards of the tsar, could not withstand. To carry out correct politics, one might sow a revolutionary mood and evoke differences within the reactionary circles.

The Chinese path was good for China. But it is not sufficient for India where it is necessary to combine the proletarian struggle in the cities with the struggles of the peasants. Some think that the Chinese comrades are against such a combination. This is incorrect. Would Mao Zedong have been discontented if the workers of Shanghai had gone on strike when his army left for Nanking, or if the workers had struck work in the armaments factories? Of course not. But this did not take place as Mao Zedong's relations with the towns were severed. Of course, Mao Zedong would have been happy if the railwaymen had struck work and Chiang Kai-shek was deprived of the

possibility of receiving projectiles. But there was an absence of relations with the workers – it was a grievous necessity, but it was not an ideal. It would be ideal if you strive for that which could not be done by the Chinese – to unite the peasant war with the struggle of the working class.

Dange: We almost turned the theory of partisan warfare into one which did not require the participation of the working class.

Comrade Stalin: If Mao Zedong knew this he would curse you. (Laughter) Let us go on to the next question. May the government of Nehru be considered a puppet of English imperialism such as the Kuomintang government of Chiang Kai-shek was a puppet of American imperialism and as currently the French government of Pleven is a puppet of the American imperialists?

According to my understanding, Chiang Kai-shek could not be considered a puppet when he was based in China. He became a puppet when he crossed over to Formosa. I cannot consider the government of Nehru as a puppet. All of his roots are in the population. This is not like the government of Bao Dai.... Bao Dai is actually a puppet. Hence it follows that in India it is impossible that partisan war can be considered the main form of struggle, may be it is necessary to say the highest form of struggle? There are different forms of struggle leading to the highest form. For the peasants: boycott of the landowners, agricultural workers' strikes, withdrawal of labour by the tenant-farmers, individual skirmishes with the landlords, seizure of the lands of the landowners and then partisan war as the highest form of struggle. For the working class: local strikes, branch strikes, political strikes, the general political strike as the doorway to an uprising, and then the armed uprising as the highest form of struggle. It is therefore impossible to say that partisan war is the main form of struggle in the country. It is also untrue to assert that civil war in the country is in full swing. In Telangana land was seized but it proves little. This is still the beginning of the opening of the struggle but it is not the main form of the struggle from which India is still distant. The peasant needs to learn to struggle on the small questions – lowering lease rents, lowering the share of the harvest which is paid to the landlord etc. It is necessary to train the cadres on such small questions and not speak at once of armed struggle. If you begin a broad armed struggle, then serious difficulties will arise at your end as your party is weak.

It is necessary that the party becomes strong and orientate the mass struggle in the needed direction and sometimes even restrain the masses. How did we begin in 1917?

We had many sympathisers in the army, in the fleet, we had the Moscow and Leningrad Soviets. However we restrained the insurrectionary movement

of the workers. They presented the demand of driving out the Provisional Government. But this did not enter into our plans then for the Leningrad garrison was not in our hands. In July the workers of the main Putilov factory where 40-50,000 people worked, began demonstrations in which the sailors and soldiers joined in. They demanded the overthrow of the Provisional Government and they came with these demands to the CC building. We held them back as we knew that all the preparations had not been made for the serious uprising we planned. The objective factor for the uprising existed – when the masses strove forward, but the subjective factor of the uprising did not – the party was still not ready.

The question of the uprising was put into place in one month, in September. We decided to organise the uprising, but it was an arch-secret. We did not publish anything about this. When Kamenev and Zinoviev, members of the Politbureau, spoken out in print against the uprising, considering it adventurist, Lenin declared them traitors and said that they had handed over our plans to the enemy. Therefore never shout about the uprising, otherwise the element of the unexpected in the uprising is lost.

Here Comrade Rao says – come before the people and ask them about the armed uprising... This is never done, never cry out about your plans, they will arrest all of you. Let us suppose the peasant says: Yes we need an uprising. But this still does not mean that we should follow the people, and drag oneself along the tail of the people. Leadership signifies that one has to carry one's own people. The people sometimes say that they are ready for an uprising, taking as their point of departure the facts and events of their own region, but not from the point of view of the entire country in conformity with the overall achievability of the uprising. This question must be decided by the CC. If this is clear then we can go over to the next question.

Indian Comrades: Yes, it is clear.

Comrade Stalin: You ask, may the party organisation carry out the death sentence on a member of the party upon whose devotion doubts have arisen. One cannot. Lenin always taught that the highest form of punishment which the CC may carry out – is expulsion from the party, but when the party comes to power and some party member breaks the laws of the revolution, then the government conducts the prosecution as its responsibility. From some of your documents one can see that comrades frequent incline to the side of individual terror in relation to the enemy. If you ask us, the Russian comrades, about this, then we must say to you that amongst us the party is always trained in the spirit of negating individual terror. If our own people struggle against a landlord and he is killed in a skirmish we would not consider that to be individual terror in so far as the masses participated in the skirmish. If the party itself organises terrorist detachments in order to kill a landlord and this

is done without the participation of the masses, then we always come out against this as we are against individual terror. Such active operations of individual terror when the masses are in a condition of passivity murders the spirit of the self–activity of the mass, trains the masses in the spirit of passiveness, and, moreover, the people judge matters in the following way – we cannot engage in activity, it is the heroes who will work on our behalf. Thus, there is a hero and on the other side is the crowd which is not participating in the struggle. From the point of view of the training and organisation of the activity of the masses such a view is very dangerous. In Russia there was such a party – the SRs – which had special detachments to terrorise the main ministers. We always came out against this party. This party lost any credit among the masses. We are against the theory of the hero and the crowd.

You ask also, how does one at the present time put the question of the nationalisation of land in India?

At the given stage you do not need to advance this demand, never, on the one side, put forward the demand for the division of the landlords' land and simultaneously say that the land must be given to the state. In the countries of people's democracy the nationalisation of land was nowhere proclaimed, more so in China. How did they deal with this in the people's democratic countries? There they forbid the buying and selling of land. This is the method of approach to nationalisation. Only the state may acquire land. The accumulation of land in the hands of individual persons has to cease. It would be disadvantageous now for you to advance the demand for nationalisation.

Some of your comrades consider that civil war has started in India. It is early yet to speak about this. The conditions for civil war grow but they still have not grown.

What is to be done by you now?

It would be good if you had something like a programme, or let us say, a platform of action. Of course you will have discord. There was also discord amongst us, but we decided that: whatever was resolved by the majority would become law. Even those comrades who did not agree with the majority decision, honestly carried out these decisions so that the party acted with a single will. All of you desire discussion. This may be permissible for you in times of peace but a revolutionary situation is growing at your end and you must not permit yourself this luxury. That is why you have in your party so few people, your unending discussions have disoriented the masses. The Bolsheviks in the period 1903-12 carried out open discussions so far as it was

possible under the conditions of tsarism with the objective of driving out the Mensheviks as we then had the line of splitting with them. But you do not have such a situation where the party contains enemies. After that, as we hurled out the Mensheviks in 1912 and created our party, free of Mensheviks, the party became homogeneous. There were differences–then we would gather in narrow circles, discuss the problem and, as decided by the majority, we all worked. After the Bolsheviks came to power Trotsky thrust discussion on the party which we did not wish to embark upon. Trotsky provocatively stated that the party did not wish to have a discussion as though the party wanted to fight against the truth. We began the discussion and defeated Trotsky. But this was a discussion against which the entire party stood. If the party is more or less homogeneous and has ideological unity, then such a party is not in need of a discussion. The discussion needs to be carried out in narrow circles, and not in print. There, what is decided by the majority, that is the law.

Ghosh: Comrade Stalin is correct. Open discussion is no longer admissible for us.

Comrade Stalin: In our party there are 5,600,000 members of the party and 800,000 candidate members. What is the significance of candidate membership? Earlier instead of admitting members into the party we verified those wishing to join it. Some were kept waiting for four years, five years, we verified, we trained them. Many wished to join the party, but they had to be, first, verified and, second it was necessary to train them. Elementary socialist education is necessary and after that, admission. In our practice the institution of candidacy has justified itself. Around the party we have a large layer of sympathisers. But we must not overcrowd the party with new members, we must not overly enlarge the party. The main thing is that the admitted person has a deep quality, and not the quantity of the party members.

You also ask me – under which conditions might one undertake partisan war. In the advanced capitalist countries partisan war may not have great significance, here the partisans are quickly seized. An especially great significance attaches to partisan war in medium-developed and backward countries. For example, it is very difficult to initiate partisan war in the United States of America or in Germany. Here essentially there are many large towns, a developed railway network, industrial regions, and the partisans in these conditions are at once caught. It is necessary, in order that the mass of the people themselves consider that they are heroes, and the heroes consider themselves as the executors of their own will, that separate acts, directed against the enemy, leads to passivity of the mass but to heightened activity. In every way it is necessary to support what has originated in Telengana. It is the first sprouts of civil war. But one does not need to rely on partisan war alone. It, of course, renders assistance but itself it is in need of help.

It is necessary to have bigger work amongst the people, amongst the workers, in the army, amongst the intelligentsia, the peasantry. If you brought armed detachments into being amongst the workers, they might at the right opportunity in situation of general confusion seize government institutions. In Leningrad we had the workers' guards, we trained them, and the workers proved to be of great service to us at the time of the uprising, they seized the Winter Palace. Our peasantry had big assistance from the side of the working class. In general, out of all the classes of society the peasants have great trust in the working class. It is necessary to unite these two forms of struggle – the struggle of the workers and peasants, the peasant uprising and the march of the workers.

You remember the events in Indonesia. The leadership of the communist party was good in Indonesia, but they were provoked into a premature uprising. They were good, legendary, courageous people, but they got provoked and perished.

It would be good for you if you have a platform or a programme of activity. Put as the focal point of this platform or programme the agrarian revolution.

You ask me also about the character of the foreign policy of Nehru. It is one of playing off and manoeuvering and it is intended to show that he is against the American policies. In its deeds the Nehru government plays off England and America.

Comrades Rao, Dange, Ghosh and Punnaiah: thanked comrade Stalin for the discussion and declared that on the basis of the instructions of comrade Stalin they will reconsider all of their activity and would act in correspondence with these instructions.

Comrade Stalin: I have given you no instructions, this is advice, it is not obligatory for you, you may or may not adopt it.

The conversation continued for more than three hours.

Taken down by V. Grigor'yan 10.II.51.
(Signed) V. Grigor'yan
Typescript.

RGASPI F. Op. 11 D. 310, LL. 71-86.

Published with the kind permission of the authorities of the Russian State

Archive of Social and Political History.

Translated from the Russian by Vijay Singh